



EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 3 (421)

1. veebruaril 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.
 Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:
 aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
 Avatud k. 1/29—1,23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutus Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75^o/o, tekstis 100^o/o kallim.

Aadressi muutmine 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) A. Liit, Kümme aastat kriminaalpolitseid. 2) M. Morrison, Huupihaavamistest. 3) Maakons-
 taablite peal lasuvatest tööddest, mida peaksid toimetama vallavalitsused. 4) Kas välispolitsei
 või maksuametnik? 5) Teadus bandiitide teenistuses. 6) Spordi alalt. 7) Ametlik osa. 8) Käsi-
 musi ja kostmisi. 9) Kuulutusi.

Kümme aastat kriminaalpolitseid.

A. Liit.

Eelmisel kuul möödus kümme aastat meie kriminaalpolitsei asutamisest. Sel puhul teeme lühikese ülevaate tema sünnimomendist ning senisest arenemisest.

Kriminaalpolitsei asutamise mõte kerkis päevakorraks 1919. a. jaanuaris. Mõtte algatajaks oli tolleaegne vabariigi prokurör J. Teemant, kes 1919. a. jaanuari lõpul saatis maakonnavalitsustele ringkirja, milles palus võtta kaalumisele eriliste miilitsaagentide ametiseseadmise maakonna miilitsaülemate juure, kelle ülesandeks oleks maakonnas toimuvate suuremate kuritegude jälkimine. Oma ettepanekut põhjendas prokurör ühelt poolt üldiselt tunnustatud spetsialiseerumise põhimõttega ning teisalt — segaste aegade tõttu tunduvalt hoogu võtnud raskema kuritegevusega. Selle ettepaneku tagajärjena kutsuti ametisse Järvamaal 1 kriminaal-

ametnik ja Harjumaal 2 ametnikku. Mujal ei leidnud ettepanek rahaliste kitsikuste tõttu teostamist.

Kuna aga seisukord kuritegevuse suhtes muutus päev-päevalt muretäratavamaks ja samal ajal tegelik elu näitas, et miilitsa korraldamine omavalitsuste käes üldse ähvardas jääda lonkama, mistõttu hakkas tulema kuuldavale häälile kogu miilitsa riigistamisest, ei lasknud energiline prokurör kriminaalpolitsei asutamise mõtet esimese katse äpardumise järele veel langeda, vaid võttis selle uue hooga käsile, kuid nüüd juba riikliku ametkonna kujul. Prokuröri kavatsus leidis valitsuse ringkonnas poolehoidu ja selle tagajärjena seati 1. aprillil vabariigi prokuröri juures eriliste ülesannetega ametnik ametisse, kelle peamiseks ülesandeks määrati riikliku kriminaalpolitsei asutamise kava kok-

kuseadmine. Tähenadatud kohale kutsuti venevalitsuseaegsest kriminaalpolitseist tuntud tegelane J. Kuus, praegune Viljandi kriminaalkomissar.

Et ammutada ülevaadet kohtadel valitsevast olukorrast, pöördus härra Kuus linna- ja maakonna-miilitsaülemate poole, paludes avaldada neid oma arvamusid kaavatsetava krim.-politsei vajalikkusest ja organisatsioonist. Miilitsaülemad olid kriminaalpolitsei asutamise vajalikkuses kõik ühel meelel. Vajadust põhjendatakse nii järjest rohkeneva kuritegevuse hädaohtliku ilmega kui ka asjaoluga, et uus riigikord on pannud välispolitseile terve rea uusi ja laialdasi ülesandeid, mis liiaks köidavad välispolitseiniku kitsa tegevuspiirkonna külge ja seega tunduvalt takistavad tema andumist kuritegude jälgimisele. Võrreldes ametliku statistika järgi toleaeagset sündmuste arvu praegusega, saame kuritegevuse suurusest hoopis vastupidise pildi. Ametliku statistika järgi oli politsei poolt registreeritud sündmuste arv 1919. a. 28.757, kuna 1928. a. oli politsei poolt registreeritud sündmuste arv 75.699.

Et siin mitte sattuda segadusse, peame 1919. a. sündmuste arvu vaatlema toleaeagsete olude valgusel. Aeg vene revolutsioonist kuni vabadussõja lõpuni kujunes meie rahvale politseilise korrakaitse, eriti aga kuritegevuse vastu võitlemise suhtes äärmiselt kurvaks; lühikese aja jooksul üksteisele järgnenud revolutsiooniline miilits, okupatsioonijärgne saksa politsei ning vabariigi ajal kiirel käel kokku kopsitud miilits kandsid endas ülemineku aja paratamatuid pahesid: juhuslik inimmaterjal, ettevalmistuse ja kogemuste puudumine, kehv varustus, kindluseta meeoleu. Kuritegeline element, mis läbielatud maailmasõja ning riigipöörete mõjul tunduvalt kasvanud, kui ka jõhkramaks muutunud, loomulikult taipas ja kasutas korrakaitse jõuetust, mille tulemuseks oli õige tunduv kuritegevuse juurekasv nii arvult kui julmuselt. Röövmõrtsukatööd, röövimised, riisumised, vargused, toimitud tihti organiseeritud salkade poolt, muutusid igapäevaseks nähtuseks. Teisest küljest on sama arusaadav, et seesugustel asjaoludel rahva usk abisaamise korrakaitsetel langes, mille tagajärjel väiksemate kuritegude teatamist hakati pidama ilmaaegseks. Näib olevat seega väga tõenäoline, et 1919. a. ametlik statistika ei sisalda kõiki tol ajal kordasaadetud kuri-

tegusid. Kui suur oli oletatav teatamata jäetud sündmuste arv, seda võiks otsustada ligikaudu sellest, et järgnevatel aastatel tõusis lihtvarguste, kellmuste ja omavoli juhtude arv kokku 5000—6000 võrra 1919. a. andmete vastu, vaatamata sellele, et 1920. a. ajal üle kogu riigi riiklikult korraldatud ning kriminaalpolitseiga tunduvalt kõvendatud politseiaparatuur kuritegevuse mahasurumiseks suutis teha hoopis rohkem kui 1919. a. miilits. Viimast väidet tõendab nähtus, et tapmist, röövimiste, riisumiste ja suuremate murdvarguste arv politsei ümberkorraldamisest kuni tänapäevani järjekindlalt on kahanenud. Mis aga puutub viimaste aastate sündmuste arvu paisumisse kahekordseks võrreldes 1919. aastaga, siis tuleb see suurelt osalt kirjutada uute seaduste ja sundmääruste väljaandmise ning politsei nõudlikumaks muutmise arvele, nagu see vahetult nähtub sündmusliikide võrdlemisest.

Kavatsetava krim.-politsei organisatsiooni suhtes läksid miilitsaülemate arvamisest lahku: ühed pooldasid 1—2 kriminaal-ametniku paigutamist iga miilitsajaoskonnajuure, teised — vastava arvu krim.-ametnikkude andmist linna- või maakonna-miilitsaülemate otsekoheesse käsutusse, kolmandad — iseseisvate kriminaaljaoskondade asutamist maakonnaliinadesse.

Kriminaalpolitsei mõiste iseendast polnud tol ajal enam mingisugune tundmatu asi. Meil tegutsesid juba 1908. aastast Tallinnas ja Tartus krim.-politsei jaoskonnad, mis uuendatud koosseisudega kandusid üle ka vabariigi miilitsasse. Olles koosseisult väikesed, piirdus nende tegevus ainult nimetatud linnadega. Kuid nende senine tegevus oli annud ometi ühe tulusa kogemuse, ja nimelt selle, et kuritegevuses väga tihti niidid ulatuvad linnast maale ja ümberpöörduvalt, aga samuti ka linnast linna ja maakonnast maakonda, mistõttu linnaga või üksikõik missuguse kitsa tegevuspiirkonnaga üksteisest eraldatud kriminaalpolitsei üksused kaotavad väga palju oma löögivõimest, kuna neil puudub järjekindel ja kiire ülevaade kuritegelise elemendi liikumisest avaramas ulatuses.

Tähenadatud kaalutlusel pidasid krim.-politsei organiseerijad otstarbekohaseks, tõmmata kogu vabariigi maa-ala ühtlaselt krim.-politsei võrku, asutades igasse maakonnaliinna krim.-politsei osakonna, kelle tegevus laiendati ühtviisi nii linna kui

maakonna peale. Et aga veelgi rohkem ühtlustada osakondade tegevust üle riigi, arvati kohaseks koondada osakonnad pealinnas asutatava keskkoha — peavalitsuse — alla. 1919. a. sügisel esitas kohtuminister vabariigi valitsusele eelpoolkirjeldatud joontes kokkuseatud krim.-politsei korralduse eelnõu, mis 5. jaan. 1920. a. leidis vastuvõtmist.

Asja pakilisuse pärast algas meeskonna komplekteerimine juba veidi varem, nimelt 1. jaan. 1920. Nimetatud kuupäevast on määratud ametisse krim.-politsei peavalitsuse ülem Kuus, esimene inspektor H. Jakobson ja mõned vähemad peavalitsuse ametnikud, osakondadest aga arvatud riiklikku krim.-politseisse üle se-

nised Tallinna ja Tartu krim.-miilitsa jaoskonnad. Teiste osakondade avamine sündis järgmises järjekorras: Valgas, Pärnus, Haapsalus ja Kuresaares — 1. jaan., Võrus 12. jaan., Narvas 24. jaan., Petseris ja Paides 1. veebr., Viljandis 6. mail ning Rakveres 1. juunil 1920. a. Eelmises lauses tähendatud osakondade „avamise“ all tuleb mõista tegelikult osakonna ülema ametissemääramist. Viimasel tuli asuda meeskonna otsimisele, ruumide ja hädavajalise sisseseade muretsemisele, nii et osakondade tõeline tegevusse astumine võis sündida alles hiljem. Krim.-politsei esialgne koosseis oli nähtud ette küllalt suurearvuline, nimelt:

Osakonna ülemad	Abisid	Van. kriminaal-ametnikke	Noor. krim.-ametnikke	Agente	Varahoidjaid	Päevapiltnikke	Registreerijaid	Sekretäre	Kantseleiametnikke	Kirjakandjaid	Koristajaid	Kokku
12	5	58	52	79	4	12	12	12	22	12	4	285

Liigitatult ülesannete iseloomu kohaselt saaksime tolleaegsest koosseisust järgmise pildi: 1) juhatus, koosnev 12 ülemast ja 5 abist, kokku 17 isikut. Kuna nende õlul seisis peale osakonna tegevuse juhtimise veel meeskonna väljaõpetamine, siis ei saa pidada seda arvu suureks, 2) kirjalikke juurdlusi toimivad ametnikud — vanemad ja nooremad — kokku 110 isikut, pluss 79 agenti, kes olid mõeldud abijõududena van. ja noor. ametnikkudele teadetekogumistel, läbiotsimistel kui ka muudel juurdlusega ühenduses ettetulevatel toimingutel. Kuna agendid aga kirjalikke juurdlusi ei toiminud, siis võiks nende tööjõudu võrrelda umbes poole ametniku tööjõuga, seega $78:2=39$, eelmistega kokku 149 juurdlusi-toimivat ametnikku, 3) registratuuriametnikud, varahoidjad, päevapiltnikud ja registreerijad, kokku 28 isikut, 4) kantseleiametnikud ühes kirjakandjatega kokku 46 isikut, 5) majateenijaid 4.

Arvuliselt kujutas meie esimene krim.-politsei seega küllalt tugeva kogu, kuid hinnates tööskuse seisukohalt, muutub pilt hoopis kurvaks. Peale huvi ja hea tahte oma tegevusala suhtes, vajab töövõimas krim.-ametnik veel põhjalikku ettevalmistust ja veelgi põhjalikumat ümb-

ruskonna tundmist. Seesuguseid polnud aga niihästi kui kustki võtta. Peale mõne üksiku, kes oli teeninud omal ajal veneaegses kriminaal- või välispolitseis, tuli võtta ametisse isikuid, kel puudus igasugune ettevalmistus kriminaalpolitseiliste ülesannete täitmiseks, ja, mis veel kurvem, väga paljudel puudus tõsine huvigi selle ala vastu. Nii lahkus teenistusest esimese kahe aasta jooksul vanemaid ametnikke 27, nooremaid ametnikke 54, agente 110, kaugelt suurem osa neist oma palvel. Nagu näitavad tegevusaruanded, suutis krim.-politsei toimida esimesel kolmel aastal kõigest 11.000 juurdlust aastas, kusjuures avalikukstehtud kuritegude protsent püsis 50 ümber. Kui jagada juurdluste arv juurdlusi toimivate ametnikkude arvule, saame kõigest 74 juurdlust ametniku kohta aastas.

Ametnikkude ametist lahkumine püsis edasi ka veel järgmistel aastatel: 1922. a. — 38, 1923. a. — 33 (osalise koosseisude vähendamise tõttu), 1924. ja 1925. a. kokku 118 (suurema koosseisude vähendamise tõttu), 1926. a. — 20, 1927. a. 15 (osalise koosseisude vähendamise tõttu), 1928. a. 9 ja 1929. a. 8. Kokku kümne aasta jooksul lahkunud: komissare 3, abisid 3, van. ametnikke 77, noor. ametn. 133, agente

227, kokku 443. Enam-vähem normaal-seks võiks pidada viimase kahe aasta lah-kujate arv.

1924. a. ühendati iseseisev krim.-po-litse peavalitsus siseministeeriumi poli-tsei peavalitsusega. Krim.-politsei koha-pealsete asutuste organisatsioonis ei too-nud peavalitsuste ühendamine mingisu-gust olulist muudatust, küll aga langeb see ajajärk ühte üldiselt päevakorrale kerki-nud riigiasutuste koosseisude kokkutõm-bamisega. Krim.-politseid tabas koosseis-ude kokkutõmbamise laine õige valusalt. Esialgsest koosseisust on jäänud püsima tänapäevani: 1) juhtivaid ametnikke — komissare, abisid ja juhtivaid van. assis-tente — 15, 2) juurdlusi toimivaid amet-nikke — van. assistente, assistente ja a-gente — 103 pluss 4 agenti, kes kirjalik-ke juurdlusi ei toimi, 3) registratuuri amet-nikke — 1 varahoidja ning 13 registreeri-jat (ühtlasi päevapiltnikud), kokku 14 ja 4) kantseleiametnikke 14, kokku 150 isi-kut. Seega ajajooksul krim.-politsei koos-seisu vähendatud 135 ametniku ja teenija võrra ehk 47 protsenti.

Kuid seesama vähendatud meeskond suutis 1929. a. toimida 16.349 juurdlust, mis jagatult juurdlusi toimivate ametnik-ku arvule teeb 158 juurdlust ametniku kohta aastas. Seejuures oli avalikuks-tehtud juurdluste protsent 66. See on töö-viljakus, millega võime julgesti seista pa-rimate krim.-politseide kõrval. Milles seisab selle nähtuse saladus?

Peab tähendama, et kuigi kriminaal-politse koosseis ametistlahkunute arvel kümne aasta jooksul on vaheldunud ligi neli korda, siis leidub ometigi praeguse koosseisu hulgas neid, kes jäid püsima juba algusest peale. Nende hulka, kes teenivad krim.-politseis tema alustamisest saadik, kuuluvad praegu kõik komissarid ja 3 abikomissari ning peale selle veel 20 van. assistenti, 18 assistenti ja 10 agenti; käesoleval aastal möödub 9 aastat krim.-politsei teenistusest 1 abikomissaril, 7 van. assistendil, 11 assistendil ja 1 agendil; alla viit aastat on teeninud 2 abikomissa-ri, 11 assistenti ja 16 agenti. Seejuures on olnud ametnikkude üleviimisi ühest jaos-konnast teise õige vähesel arvul. Teiste sõnadega tähendaks see, et enamik prae-gu teenistuses olevatest ametnikkudest on oma teenistusaja kestel isiklikult jälgi-nud läbisegi 800 kuni 1200 kuritegu, olles lähedalt informeeritud veel mitmest tu-handest kaasametnikkude toimetuses ol-

nud juurdlustest. See on suur materjal praktiliseks ettevalmistuseks. Teenides aga kogu aja ühes ja samas jaoskonnas, on ametnikud jõudnud tundma õppida oma tegevuspiirkonda nagu oma viit sõrme. Samal ajal on püütud tõsta ametnikkude teoreetilisi teadmisi kursuste korraldami-se, politseikooli ja kirjanduse muretsemi-se abil.

Edasi tuleks võrrelda krim.-politsei praeguseid ja alustamisaegseid liikumis-vahendeid. Usun, et jätkub, kui nimetan, et esimestel aastatel peaaegu eranditult tuli leppida teosammul venivate küttho-bustega, kusjuures „kiiremaks edasijõud-miseks“ ametnikud tihti eelistasid oma kaht jalga, kuna praegu aga on krim.-po-litse tarvitada 96 jalgratast, 4 mootorra-tast ja 5 autot. Peale selle on sigenud üle maa kaunis tihe omnibuseliinide võrk, mis omalt poolt tublisti soodustab krim.-ametnikkude liikumist.

Lõpuks olgu mainitud ka soodustus, mis aasta-aastalt ikka rohkemas määras osutab krim.-politseile tema töös regist-ratuur. Oma esimese aastakümne jook-sul krim.-politsei on registreerinud kurite-gude kordasaatjaid 18.379 korral. Kuigi paljud neist on registreeritud enam kui ühel korral, jääb siiski veel üle kena ma-terjalikogu kuritegevuse suhtes kahtlase elemendi äratundmiseks ja silmaspidami-seks.

Ei ole huvitusetä jälgida krim.-politsei tegevuse arenemist aasta-aastalt toimetu-ses olnud juurdluste põhjal. Nii oli

aastal	toimetuses juurdlusi	millest tehtud avalikuks	Protsent
1920	11.335	5683	50
1921	11.733	6325	55
1922	11.144	6016	49
1923	13.677	8335	61
1924	14.890	9172	61
1925	14.375	10.252	71
1926	13.535	10.076	74
1927	13.075	9790	75
1928	14.447	10.042	70
1929	16.349	10.819	66
Kokku	134.560	86.510	

Kahju, mis tekitatud juurdlusel olnud sündmuste läbi, teeb välja hirmuäratava summa — 3.240.000.000 senti! Muidugi langeb lõviosa kahjust tulikahjudele. Krim.-politsei ülespidamiseks kulutatud summa võrdub kõigest pisikesele murd-osal sellest hiiglasummast.

Kui nüüd jälgida avalikukstegemise protsendi joont eelmises tabelis, siis märkame selles järjekindlat tõusu kuni 1927. aastani, sealt edasi aga üsna tunduvalt kahane-mist. Kahtlemata on siin tegemist ülekoormamisega, mille kõrvaldamiseks, kui see nähtus peaks kestma edasi, tuleb otsida abinõusid.

Lõpetades käesoleva jämedajoonse ülevaate, mis lõppkokkuvõttes annab igati rahuldava pildi meie krim.-politsei seni-sest arenemisest, soovin temale südame põhjast edaspidiseks sama järjekindlat edu enda kohandamiseks oma raskele, kuid õilsale ülesandele!

Huupihaavamistest.

M. Morrison.

Periodilistes trükitoodetes võib leida aeg-ajalt sõnumeid, kus teatatakse, et selle või teise ametkonna ametnik pani toime seda ja seda; see ja see ametkond, kes kutsutud ellu kodanikkude elu, terve ja vara kaitseks, jätab kodanikud kaitseta seisukorda jne. Lähemalt on sõnumite juures jäetud tähendamata, keda seal mõeldakse, ametkonda, ametkohta või üksikut ametnikku. Küll puudutatu seda teab, kuid avalikkus tehku otsus ennem kui need, kelle kohuseks see tegelikult. Vältitakse mitte ainult isiku, vaid ka kollektiivi äratähendamise eest, antakse huupi tõuge, kuigi see tihti ei taotle märki ja tabab kaudselt neid, kes süüitud.

Sellelaoliste sõnumite suusõnaline edasiandmine ei oleks haavav, sest „sõnad pole veest paremad“, kuid sõnumid on haavavad trüki sõnas, kuna viimase kaudu kantakse kõigi ametkonnas teenijate ette, välja arvamata ametiülemus. Viimase seisukoht osutub ametkonna ees mittesobivaks: ta leiab, et tema kõrvale on ilmunud ametkonna vigade leidmiseks ja nende kõrvaldamiseks vabatahtlikke väljastpoolt, kuna see aga peaks sündima sisemiste jõududega.

Huupihaavamine läheb välja vaatekohast, et vaja on küll anda kellelegi hoop, kuid sarnasel viisil, et haavatu ei saaks iseenda ega ka ametkonna kaitseks välja astuda, sest haavamine pole sihitud isiklikult ega ka koguliselt kellegi vastu, kuigi ta võib olla ja ongi isiklik kättemaks mingisuguse teise asjaolu pärast. Haavamisel on küll keegi mõeldud, kuid haavaja jätab haavatu avalikult ette toomata, et ise võiks rahulikult puutumata jääda, kui haavamise tagajärjed peaksid tooma endaga sekeldusi. Seepärast jäetakse süüdlaste umbkaudsetest teadetest

väljakoorimine asjast huvitatud isikute hooleks. Mida tumedam ja segasem on huupihaavamise sõnum, seda parem ja julgem haavajale enesele. Tuues haavamise vähe selgemal kujul, võiks sellega sattuda kollektiivhaavamiste teele, kuid see on juba kardetav. Sest isikulise haavamise kõrval on juba mõnes mõttes ette nähtud tulevases uues kriminaalseadustikus kollektiivhaavamise normid, huupihaavamised on aga veel peaaegu kündmata väli.

Kahtlemata on selgete isikuliste haavamiste normide kõrval kollektiivhaavamiste mõiste laiem, kõige laiem ja viisamalt tabatavam aga umbkaudsetel ehk huupihaavamistel. Seetõttu on huupihaavamiste mõiste veel segane ja loomise ajajärgus, juriidiliselt koondamata ja talle süüteo koosseisu kuju andmata. Kuid ta on siiski süütegu, haavamiste raskest järk nende tähtsuse järgi, kolmas järjekorras peale isikulise ja kollektiivide haavamise. Kollektiivhaavamised puudutavad enamasti ikka teatud ringkonda, ametkonda, asutust, huupihaavamistel on need objektid meelega aetud segi, on jäetud tumedaks. Et kollektiivhaavamiste ja huupihaavamiste vahel on kaunis raske tõmmata kindel piirjoon, tuleb neid vaadelda koos.

Huupihaavamised trüki sõna kaudu pole jäänud tähele panemata asjast huvitatute keskel, peaasjalikult ametkondades, kuid nende lahendamisele on asutud meile omasel avameelsel ja otsesohesel viisil.

Hakatakse otsima põhjusi, miks astutakse ametkonna ehk ametnikkude vastu üles sarnasel viisil ja ei tarvitata seks seaduses ettenähtud teed. Arvatakse, et huupihaavamine polnud aluseta ega tuu-

lest võetud, et süüd võis leiduda siiski ka ametkonnas ehk ametnikkude juures.

Tähetakse kõrvaldada väärnähtusi ning loogiliselt mõeldes ei saa seda teha muul viisil. Vette aga langevad nähtuste ja õigete põhjuste otsijate heatahtlikud püüded, tagajärjetuks jäävad sarnased katsed. Sest huupihaavamiste põhjusi ei lasta välja paista huupihaavamiste kohta käivatest sõnumitest, neid varjavad huupihaavajad ise kõige suurema hoolega ja need ei pääse kunagi avalikkuse ette. Õiged põhjused võivad olla koguni teised, vahest isegi ettetoomiseks sündmatud. Nii ei saa nähtustele astuda vastu radikaalsete abinõudega ja arvestada tuleb ikkagi huupihaavamistega kui isesuguse uueviisilise süüteo nähtusega.

Huupihaavamise oluliseks sihiks haavaja poolt oli tahe mõnd ametkonda ehk ametnikku seada naeruväärsesse ehk piinlikku seisukorda nii avaliku arvamise kui ka ametkonna ametnikkude ja ülemuse ees, et seega haavatule teha niipalju kahju kui iganes võimalik. Nii on huupihaavamine iseenesest väga efektiivne ja annab otsekohe kolmekordseid tagajärgi: meelepaha ametkonna kaasteenijate poolt, ülemuse poolt harilikult ettevõetud asja juurdlemine ja sellele järgnevad tagajärjed, kui haavatu leitakse olevat süüdlane, ning muu seas veel seltskonna pahameel ja põlgus.

Igal juhul on huupihaavaja saavutanud sihi. Sest pärastisel õiendusel pole kunagi seda pareerimise jõudu, mida vaja esialgse sõnumi tagasilükkamiseks. Aeg, kuigi lühike, on unustuse töö teinud. Ka on säärased õiendused liig tähtsusetud, kaovad uute päevasündmuste varju, neid ei võrrelda enam esialgsete sõnumitega. Esialgse teatega rikutud meeoleu jääb püsima ja tekitatud meelekibedus ei kao nii kergesti.

Kui, näit., võtta asjaolu, et kusagil väiksemas ringis ehk paari isiku vahel on midagi juhtunud, mis kedagi teist peale juuresolijate ja asjaosaliste ei huvita, siis ilmub avalik huupihaavamine üksi laiade hulkade uudishimu nälja vaigistajaks, et maailmas ikkagi midagi sünnib. Süüdlase seisukohast on see tema karistuse alla saatmine avalikul viisil kiriku postis seismine, ainult selle vahega, et karistuse pealtvaatajaks olid üksi oma kihelkonna inimesed, kes juhtusid olema seekord kirikuteel; nüüd teavad aga seda kõik

need, kelleni trükkisõna küünib. Huupihaavamine trükkisõna kaudu võib leida aset piiritul maa-alal, määramata hulga isikute ees, kes on saanud asja pealtvaatajateks tihti tahtmatult.

Kui asuda seisukohale, nagu seda teeb meie kriminaalseadustik, et trükkisõna kaudu toimepandud süüteo karistus on näinud seda ette ja seda mööda ka nendeks juhtumiteks karistuse suurendanud, siis ei saa olla sellega päri. Maa-ala ja lugejate hulka, kuhu ja kelle sekka huupihaavamine levinud, ei saa kindlaks teha ükski kohtunik sellesarnaste asjade otsustamisel. On ju teada, et praeguse trükkisõna laialivalgumise vabaduse juures ei ole võimalik pidada sarnast kontrolli, mis võimaldaks kindlaks teha huupihaavamiste territooriumi ja kuulajate arvu.

Kui kriminaalseadustikkude kokkuseadjad veel omal ajal võisid arvestada seega, et haavamistele trükkisõna kaudu tuleb kõrgendada karistus ja need ka kõrgendati, siis ei arvestanud nad selle asjaoluga, et harilikus korras määratavatele karistustele võivad juure tekkida lisakaristused vabatahtlikul viisil trükkisõna poolt. Pole seda ette aimatud, ega pole ka soovitud. On arvestatud ainult võimalustega, et harilikud karistused võivad avalikkuse ette jõuda avalikkude kohtuistungite kaudu ja see on juba avalikkude kohtuistungitega paratamata kaasaskäiv lisapahe, mida tasuvad teisest küljest kriminaalasjade avalikkuse head küljed. Trükkisõna selle vastu kõneleb asjast mitu korda, toob sõnumeid igast asjakäigu staadiumist. Nii kogutakse ametkonna vastu huupihaavamiste kujul seltskonna meelepaha tuliseid süüsi. Ei vaja tõendust, et huupihaavamised sagenevad suuremate sündmuste, riiklikkude muudatuste ja iseäranis segaste aegade puhul, mil nad võivad suurt osa mängida seltskonna meeoleu loomiseks, tihti ka otse kahjuks seltskonnale enesele.

On huupihaavamine sihitud kollektiivi vastu, eesmärgiga puudutada selle üksikut liiget ehk osa selles kollektiivis teenijaid, kuna näitamata jäetud tõelised isikud, kes seal mõeldud, siis reageerib hulkade meeoleu sellele lihtsal ja omapärasel viisil. Tundemärkide puudusel, keda huupihaavamises mõeldud, hakkab otsustaja mõtteliselt süüd sihtima süütu isiku peale või teeb seda kõikide kohta üldi-

seks. Nii peavad huupihaavamise mõju tundma ka need, kes asjast koguni kaugel seisnud, kuid kes siiski ameti kaudu seotud asjaosalistega. Igas ametkonnas leiab teenija end olevat puudutatud sellega, kui huupihaavamine on sihitud otse tema grupi vastu.

On kord kusagil ametkonnas teeniva ametniku süütegu tõesti leidnud maad ja esialgses trükisõnumis see õiglaselt kirjeldatud, siis ei mõelnud huupisüüdistaja küll teisi, kuid ta ei suuda enam kinni pidada veerema hakanud kivi.

Puudutatud leiavad end olevat ka need, kes ei saa vastutada üksikute ametnikkude eksimiste ja tegude eest, kuna isik neile teadmata. Kui eksija sooviks täita oma kohuse kaasteenijate vastu, näitaks oma mehisust ja teeks asja ametkonnas teatavaks, ei saa ta seda teha lugejate hulgale, sest teda pole kusagil isiklikult nimetatud, ja nii võib huupihaavaja alati tõendada, et pole otse teda sihitud, küll aga kedagi teist. Nii üldsustab huupihaavamine üksikuid väärnähtusi paratamata, sest ta loob umbsõlme, millele raskendatud ligipääs, puudutades ka neid, kes väldivad igasuguseid eksimusi ja püüavad korralliku teenistusega anda tagasi, mida üksik võlgneb eksimuste kaudu seltskonnale.

Huupihaavamiste ulatuse määramisele asudes tuleb selgusele jõuda, kas on leidnud maad kollektiiv-haavamine koguliselt või kollektiivi haavamine üksiku isiku kaudu. Esimesel juhul on au jaluleseadmine kollektiivi ehk ametkonna juhatuse, teisel juhul üksiku ametniku asi, keda ametkonna juhatuse seks peab sundima, kui ta seda paremaks arvab oma distsiplinaar-võimu tarvitamise asemel.

Huupihaavamise sihiks on tuua avalikkuse ette teated sarnasel segasel ja tumedal viisil, et võimalikult raske oleks süüdlase äratundmine ja et see isegi osutub võimatuks sisemise järelekuulamise teel. Nii võib teha huupihaavamiste kuuliste tundemärkide järgi küll otsekohe- seid või kaudseid osalisi järeldusi, kuid sellega ei ole nähtus lõplikult likvideeritud, kuna midagi jääb ikkagi kaetuks.

Suudetakse süüteo teostamiseks anda kuriteo koosseisu tunnuseid ja sünnib süüteo juhtimine nende alla asjatundlikult, ei saa karistusnormid öelda viimast sõna, nad on seks arenemata. Võtame näite igapäevasest elust. Kusagil ilmub sõnum,

see ja see asutus vajab tuulutamist. Asutuses on teenijaid rohkesti, pole öeldud, keda mõeldud. Haavamist ei saa pidada kollektiiv-haavamiseks, sest haavamisega pole nimetatud ametnikke, pole loodud haavamisega kollektiivi mõistet, puudutatud võib olla ka lihtsalt hoone hallitanud seinad, temas valitsev läpastunud õhk, halb ventilatsioon. Muidugi ei mõelnud haavajad seda, nad tahtsid solvata üksi ametnikke. Süütegu jääb ametnikkude poolt reageerimata. Kuid sisuliselt on see tüübiline huupihaavamine, sest lahtiseks on jäetud haavajate poolt ametnikkude eraldamine hoone ehitusest. Sääraseid süütegusid on mõned Tallinna rahukohtunikud harutanud ja suusõnalistel haavamistel teinud haavajatele süüdimõistvaid otsusi.

Huupihaavamised, kui nad puudutavad ametnikke või valitsusasutusi, on väga lähedases ühenduses R. h. tr. s. § 37., N. S. §§ 419., 421., 423., 933. ja 938. ja U. N. S. § 263. ettenähtud süütegudega, mis eriti Eesti kriminaalseadustiku § 255. all leidnud sissevõtmist järgmiselt:

Süüdlane 1) riigi valitsuse korralduse, ühiskondliku õnnetuse või muu sündmuse kohta teadvalt vale kuulujutu levitamises, mis võis tekitada ühiskondlikku ärevust... karistatakse...

Kriminaalseadustiku §255. norm on täpne ja muutmata V. U. N. S. § 263. tõlge, mis heaks arvatud Venemaal veevõimsajandi eest eeltsensuuri võimu päevil. Viimane pidi vältima sellelaadiliste süütegude tekkimise ja § 263. pidi karistama juhuseid, kus süütegu eeltsensurile vaatamata avalikkusse pääsis. Trükisõnumid, mis pole küll teadlikult vale kuulujutud, võivad siiski suurendada ja üles puhuda asju säärast, et neil seltskonna ärevuse tekitamise kalduvused. Seepärast on raske oletada, et huupihaavamised võiksid ette tulla sarnasel sihilikul ja jämedal viisil, nagu see nimetatud seaduse § 255. sanktsioneeritud. Nii jääb huupihaavamistele vastavat vaadet otsida maksvas U. N. S. §§ 530.—540.

U. n. s. §§ 530. ja 531. räägivad otsekohesest mõttes peajaslikult isikulisest haavamisest. Kuid siiski pole tähelepanemata jäetud ka kollektiiv- ehk juriidilise isiku haavamine. Motiivide p. leiame: Isikliku elu kõrval on igal ühel riigis veel ühiskondlise elu sfäär, ta on perekonna, sugukonna või mõne grupi lii-

ge, kellel ametiks see või teine tegevus. Isik võib nimelt haavatud olla asutuse, seisuse või korporatsiooni liikmena.

Kuid terve kollektiivi haavamine, kes sünnitavad juriidilise või kollektiivse isiku, pole identne üksiku isiku haavamisega, kuigi see isik oli haavatud nimelt teatud isikute ühenduse või juriidilise isiku liikmena. Haavamise ja laimamise karistusmääradega hoitakse üksi füüsiliste isikute au, kuigi haavamine ise pole puudutanud nende isiklikku, vaid kollektiivi au. Mis aga puutub juriidiliste isikute kui seesuguste haavamise, siis võib sarnane haavamine tuua vastutuse, kui haavamisega oli ühenduses majanduslik huvi ehk kui sellega alandatakse riiki tema organite näol.

Kollektiivide tähtsuse alahindamine väljaspool riigiasutusi, vastupidiselt haavamise astmete tähtsusele, oli arusaadav tolleaegsel Venemaal, kus teistsugune seisukoht oleks loonud juutidele soodsa huupihaavamistele vastuastumise seisukorra, kuna peajasjalikult nemad kannatasid selle all. Kuid raskesti arusaadavaks saab seaduse seisukoht meie päevil, kus hindama püütakse hakata süütegusid nende loomuse järgi. Kadunud on ju meie ajal Venemaal veeransajandi eest maksvusel olnud vaated ja voolud, meie iseloomu juures pole loota nende ärkamist. Selle vastu on tõusnud igapidi kollektiivide ja ringide tähendus.

Ekslik oleks arvata, nagu poleks see nii meie seisuste kaotamise, rahvuste ja uskude üheõiguluse, keeleliste vahede tahaplaanile nihutamise ja meie elu lihtsuse tõttu. Kus esimesele kohale tõusnud riik, seal järgneb sellele kollektiiv ja viimasele isik.

Muutunud vaated ei takista huupihaa-

vamiste nähtuste väljakoormist, selle mõiste selgitamist kaasnähtuste võrdluse abil, temale süüteo kuju andmast ja viimase sanktsioneerimist, kui seda veel teha pole suudetud.

Maksvad seadused on selgelt ja vastuvaidlematul viisil solvatu isiku ära määratud, kui auhaavamine sündinud kellegi vastu. Vähem tähtsust on antud kollektiiv-haavamistele, hoopis unustatud on huupihaavamised. Selle põhjuseks on olnud asjaolu, et mida selgem objekt, seda kergem süüteo kvalifikatsioon.

Mida seadused väljendanud vähesel määral või hoopis unustanud, tuleb esiotra täiendada kriminaalprotsessuaalses korras.

Kr. Kp. S. § 1213⁴. on küll ette nähtud eriline sellelaadiliste süütegude jälgimise kord, kuid sellega ei saa asjaalgataja endalt veeretada tervet koormat. U. N. S. § 531. motiividel peab kaebaja isik juba alguses näitama, et huupihaavamine käis otsetema pihta, et nimelt tema selleks arvatud, kellest haavamisel kõne. Kuigi see pole nõutav, et solvatu oleks nimetatud nimepidi, on küllalt sarnaste asjaolude ettetoomisest, mis lasevad ära tunda isiku, keda oli silmas pidanud või mõelnud auhaavaja.

Haavamise oluliseks küljeks on ikkagi, et kahtluse alla saadetakse isik, kollektiiv või asutus, kus olevat korda saadetud tegu, mis ei sobi selle asutuse, ametniku ehk ametkonna seisukohaga.

Ei ole loomulik seisukord, kus trüki sõnas huupihaavamiste kaudu isikutele jääb võimalus korduvalt tuua hullkade ette sõnumeid, mis peavad ühiskondlikult jääma reageerimata mahajäänud seaduste tõttu, kuna süüdlane ise on ju karistavale käele nii lähedal ja kättesaadaval.

Maakonstaablite peal lasuvatest töödest, mis peaksid toimetama vallavalitsused.

Teatavasti kuulub praegu tulu- ja mitmesuguste muude maksulehtede laiali kandmine ja maksualustele kätteandmine välispolitsei ülesannetesse. Maksuinspektori, maavalitsuse või mõne muu asutuse poolt saadetud maksulehed kantakse

praegusel ajal laiali: linnades — vastava politsei ja oskonna kaudu, jsk. kordnikkude läbi, kuna maal see ülesanne, mis ei ole ju iseenesest küll raske ja isegi väga lihtne, kuid aegaraiskav, lasub see maakonstaablil. Tähenadatud lehtede laiali-

kandmise kord oleks linnades vast ehk läbi viidav ka edaspidi, kuid maa kohta on see oma otstarbekohasuse kaotanud ja vajab hädasti muutmist.

Maakonstaabel on rohke tööga niivõrt koormatud, et maksulehtede laialikandmise ülesande tema peale panemine kisub teda tema otsekoheste ülesannete juurest ja takistab nende täitmist. Rõhukas enamuses valdades toimetatakse maksu-teadaanded maksualustele kätte vallavalitsuste kaudu, kusjuures teatelehed kantakse laiali vallavanema, tema abide ja külakümnikkude poolt. Kuid mõned vallavalitsused, toetudes teatelehtede laialikandmise kohta veel maksususel olevale seadusele, ei võta teatelehtede laialikandmist enda peale.

Sarnasele seisukohale on asunud mitmed vallavalitsused ja muu seas ka N vallavalitsus Virumaal. Viimane on maakonnas rahvarikkaimaid ja umbkaudu ligi 6000 kodanikuga. Siin on ainult tulumaksu maksjaid 500 ümber, kuna isikumaksu maksjaid ligi 3000.

Vallavalitsus, saades maksuinspektorilt tulumaksu-teadaanded maksualustele väljajagamiseks, saadab need viimasele tagasi teatega, et nende lehtede laialikandmine ei ole vallavalitsuse, vaid politsei ülesanne. Ka maavalitsus, kuhu maksuinspektor teatelehtede asjas on pöördunud, ei ole saanud teha teatelehtede laialikandmist vallavalitsusele kohustavaks. Nii tulu-, teedekapitali-, kui ka teiste maksude kohta käivad maksulehed ja mitmesugused sellesarnased teadaanded saadetakse otsekohevalt politseile ja need kannab konstaabel laiali.

Olen N vallas konstaabliks ja seetõttu tean, niivõrt see vähema tähtsusega lihtne ja rohkem kõrvaline ülesanne mõnel juhul politseid tema muus tegevuses võib segada. Selle kohta olgu alljärgnev näide. Möödunud suvel juulikuu keskpäeval sain maksuinspektorilt üle 200 tulumaksu-teadaandehe- rajoonis elutsevatele maksualustele väljajagamiseks. Teatelehed pidid olema kätte antud 25. juuliks, et võimaldada isikutele, kes määratud tulumaksu normidega rahul ei ole, esineda protestiga 1. augustiks. Maksulehtede kättesaamise ajal oli minul täita alles hiljuti kohaliselt vallavalitsuselt saabunud 400 isikumaksu sundnõudmist, peale selle umbes 200 mitmesugust muud kirjavahetust ja maksunõudmist

ning 8 juurdlust, suuremalt jaolt varguste asjus, muu seas ka kaks elumajja sissetungimise kohta käivat juurdlusprotokoll. Kuna tulumaksu-teadaanded pidid tähtjaks olema välja jagatud ja et ilmaaegsetest sekeldustest, seletuse andmisest ja võib olla isegi distsiplinaar-karistusest hoiduda, olin sunnitud asetama kogu oma kirjavahetuse ja juurdlusprotokollid kodus lauale ja asuma tulumaksu-teadaandelehtede laialikandmisele. Olles agaralt teadaandelehtede laialikandmisega ametis, pidades silma teatelehtede hulka, ja et rajoon on küllalt laialdane ja et iga maksualune asub maal ise paigas, kulus teatelehtede laialikandmisega minul ära ümmarguselt nädal. Ja tervelt üks nädal pidi kogu k/v. ja juurdlusprotokollid lebama laual ja ootama järjekorda. Juurdluste kohta on sarnane asi aga koguini lubamata, kuna kuritegude jälgimisel mõnesugune viivitus ja asja juurdlemise katkestamine on kahjulik ja asjale enesele mõnel korral saatuslikuks võib saada. Ka muu kirjavahetuse hulgas oli ja leidub alati tähtajalisi kiire iseloomuga pabereid, mis samuti peavad seisma.

Harilikult protesteerivad paljud maksualused oma maksumäärade vastu, mille peale saabub politseile jälle hulk teadaandeid kätteandmiseks teatega, millal maksumäära küsimus tuleb jsk. komisjonis harutusele. Hiljem tulevad jälle teadaanded uute maksumäärade kohta, siis uuesti protestid, sellele teadaanded jne.

Kuna meil on valdades vallavanematel oma abid ja igas külas külakümnikud, kellel ei ole peale vallavalitsusest tulnud käskude isikutele edasiandmise ja mõningate kohtukutsete laialikandmise mingisuguseid erilisi ülesandeid täita, mis neid koormaks ja segaks, võiks mitmesuguste maksude ja muude sarnaste teadaandelehtede laialikandmise panna maal vallavalitsustele.

Teine ülesanne, mis välispolitseil lasub ja mida omavalitsused ise võiksid ja peaksid korda saatma, on omavalitsuste heaks kuuluvate maksuvõlgade vastuvaidlemata korras sissenõudmine. See ülesanne peaks omavalitsustele pandama vähemalt maal, s. o. vallavalitsustele, kuna linnades, kui siin teisiti ei saa, see välispolitsei peale vast edasi võiks jääda. Vallavalitsused nõuaksid oma ametnikkude, vallavanema ja tema abide läbi maksuvõlad sisse isikutelt, kes elutsevad ala-

liselt oma valla piirides, kuna vallast lahkunutelt ja nendelt, kes mujalt valda tulnud, nõuaks need sisse välispolitsei.

Veneajal omavalitsusmaksude sissenõudmine välispolitseid niivõrt ei koormanud nagu praegu, kuigi siis maksud tasuti selle valla omavalitsusele, kus isik seisis hingekirjas. Välispolitsei peal maal lasus siis vallamaksu-võlgade sissenõudmine tegelikult ainult nendelt võlgnikkudelt, kes elutsesid mõisamaadel, ja isikutelt, kes asunud elama valda väljastpoolt. Maksuvõlgnikkudelt maksuvõlgade sissenõudmise alal tegutsesid tol ajal: valdades vallapolitsei ja mõisades — n. n. mõisapolitsei. Kuigi viimastel puudus õigus maksuvõlgu vastuaidlemata korras sisse nõuda, tegutsesid nad siiski, kuna sarnane korraldus leiti olevat otstarbekohane ja see kergendas maal välispolitsei tööd. Praegu lasub nii riigi- kui ka omavalitsuse maksuvõlgade ja mitmesuguste trahvide ja muude maksude sissenõudmine täielikult välispolitseil, maal maakonstaablil.

Vahepeal, s. o. vene ajast kuni senini ei ole aga maakonstaabli ülesanded sugugi vähenenud, vaid vastupidi, neid on hulk juure tulnud. Peale vene ajal maksvuselt olnud ja ka praegu maksvuselt oleva Üldkub. asutusseaduse §§ 681., 682., 683. ja 684. ülesloetud kohuste (kokku 59 punkti) on Eesti vabariigi kestvuse aja jooksul väljaantud seaduste ja määruste alusel tulnud lisaks veel hulk ülesandeid ja kohuseid. Juba kohtupristavi kohuste politseile panemine (olgu tasuga) on maakonstaablile toonud hulk lisatööd.

Lõviosa oma ajast on sunnitud maakonstaabel ohverdama maksude sissenõudmisele. Ja praegusel ajal on riigi- ja omavalitsuse makse ja trahve oma nimetuste ja liikide järgi arvuliselt, niisama ka raha üldsumma järgi palju rohkem kui vene ajal ja neid nimetuste järgi üksikult loetledes ulatub see arv 50. Umbes pooled nendest on omavalitsusmaksud. Viimaste sissenõudmine on pandud politsei peale Politseiasutuste kujundamise määruse § 4., 11 järgi. Ja maakonstaabel praeguses olukorras on just kui vallavalitsuse ametnik, selle kasapidaja — valla raha sissekasseerija.

Iga teatud liigi maksu vabatahtliku tasumise tähtaja möödudes sajab vallavalitsusest maal konstaablile sadade viisi maksunõudekirju. Nõudekirjades leiame:

isikumakse, tööstusmakse, jalgrattamakse, liikum. varand. makse, koolitrahve, turu- ja laadaplatsi makse, kodanikkudele laenuks antud summade tagasinõudmisi, naturaalkohustuste makse jne. Minule on tulnud nendest maksunõudmistest vallavalitsuselt mõnel puhul korraga üle 500 nõudekirja. Et neid pabereid täita, tuleb iga võlgniku juures kodus käia maksu asjus keskmiselt kaks korda, sest väga tihti ei ole võlgnikul kohe raha või ei ole teda üldse kodus, siis tuleb tihtipeale panna palk kinni ja hiljem kord või kaks kinni-peatud raha järel käia või jälle varandus üles kirjutada ja oksjoni korraldamisel 3—4 ja isegi rohkem kordi kohal käia. Niiviisi tuleb maksude kättesaamiseks ja 500 paberi täitmiseks võtta ette umbes 1000 käiku.

Ja seda peab suutma ametnik kõige muu asjaajamise kõrval, kuna post toob igapäev ametlikke kirju juure. Kuna politseis üldtunnustatud korra järgi tuleb igale sissetulnud harilikule paberile anda kõik kahe nädala jooksul, siis nähtub siit kohe, kuivõrt konstaablid juba vallavalitsusest tuleva tööga on üle koormatud. Mis teeb aga vallavalitsus temale saadaolevate maksude kättesaamiseks? Saadab maksukohuslasele maksu teadaande (seda ei tehta ju mitte igakord) ja teiseks, isikult, kes ilmunud vallavalitsuse päeval vallamajja, võtab isiku soovi kohaselt maksu vastu.

Tihti tasuvad maksuvõlgnikud vallavalitsuses ära oma uue, alles määratud maksu, kuid vana maksuvõla jätavad tasumata ja vallavalitsus ei saa isiku soovi vastaselt maksetavat summat vana võla arvele kirjutada, see olevat, nagu vallavalitsusest seletatakse, surve avaldamine. Vana võla tasumata jätmise puhul öeldakse vallavalitsuses harilikult: küll me saadame nõudekirja politseile! Mõned maksudest, näiteks jalgrattamaks, on vallas harilikult madal, tihtipeale ainult 1 kroon. Isik lunastab vallavalitsusest mõnekümne sendi eest jalgrattanumbri ja jätab jalgratta aastamaksu 1 kr. tasumata. Selle tasumiseks numbri võtmisel vallavalitsus ei saa avaldada survet ja nõudekiri saadetakse jälle politseile. Võlgujäänud summa peab politsei kümnete kilom. tagant sisse nõudma.

Ka olen tähele pannud, et vallavalitsuses ei võeta, peale selleks määratud päevade, isikutelt makse vastu, kuna siis ei

saavat seda teha, sest vallavanemat ei ole kohal. Isikule näib olevat see imelik, miks raha ei taheta, mõni sellest koguni vihastub, et kui ei taha, siis ei maksa ka, teine jälle unustab selle hiljem või ei jatku aega selle maksmiseks ja nõudekirjad aina tulevad politseile! Viimasel, eriti konstaablil, ei ole aastas ühtki „mitte-kantselei-päeva“, seega päeva, mis ei ole tööpäev, siia hulka ka pühapäevad arvatud, ja tal tuleb tihti ka öösel ametis olla, kui ameti ülesanded seda nõuavad. Omavalitsuse maksud lähevad teatavasti omavalitsuste kasuks ja seega peaksid need asutused oma maksude kättesaamiseks ise kõige rohkem huvitatud olema ja need maksud ka ise, oma ametnikkude kaudu sisse nõudma.

Kuna meil maksva seaduse (Üldkub. asutussead. § 847.) järgi on valdades olemas vallapolitsei, kelle moodustavad vallavanem ja tema abid, miks ei või vallamaksude sissenõudmist panna ka vallapolitsei peale? Nagu eelpool mainisin, ei ole ju vallapolitseil praegu peale vallavalitsusest antavate käskude kodanikkudele edasiandmise ja kohtukutsete laialikandmise mingisuguseid erilisi ülesandeid täita (mõnes paigas tulevad ka kohtukutsedki politseile). Ka Üldkub. asutussead. § 849. loetletud vallapolitsei kohused ei koorma nii väga viimast, kuna suurem osa neist ülesannetest lasub nii-kui-nii välispolitseil. Tähendatud seaduse paragrahvi tuleks võtta üles punkt, mille järgi vallamavalitsuse maksuvõlgade vastuvaidlematu sissenõudmine vallas alaliselt elutsevatele maksuvõlgnikkudel saaks tehtud kohuseks sama valla politseile. Praktiliselt oleks see täiesti läbiviidav, sest vallas on teatavasti vallavanemal mitu abi ja need asuvad juba igas suuremas külas (siin vallas abisid üle 10). Iga vallavanema abi nõuaks soovitava uue korra järgi vallamaksud sisse oma piirkonnas elutsevatele maksuvõlgnikkudel. Mida suurem ja rahvarikkam vald, seda rohkem vallavanemal abilisi, ja maksude sissenõudmine läheks hõlpsamini kui praegu, kus seda peab toimetama üks ametnik (suuremates valdades 2).

Riigile see korraldus väljaminekuid ei tekitaks, kuna vallaametnikud saavad palga vallavalitsuse kassast ja tarbekorral võib määrata vallanõukogu neile lisatasu. Et vallapolitsei esindaja — vallavanema abi asub kohal ja maksuvõlgnikkude

läheduses, siis ei kulukuks maksu sissenõudmisega palju aega. Pealegi on vallavalitsuse ametnik valitav ja tema amet rohkem auamet, mistõttu ta palga suhtes väga nõudlik ei saa olla.

Kirjeldatud ülesannete vallavalitsustele panemist nõuavad otse riiklikud huvid ja eriti just kuritegude jälgimine. Teatavasti kuulub politsei tähtsamate ülesannete hulka kuritegude jälgimine. Maakonstaabel on selles asjas kohal ka kriminalist, kuna iga asja pärast ei ole võimalik kriminaalpolitseil, kellel isegi küllalt tegemist, kohale ilmuda. Pealegi teab ja tunneb kohalik konstaabel oma ümbruse või rajooni elanikke kõige paremini. Kuritegu jälgides peab jätkuma aega ja kannatust, peab kulutama tahet ja energiat. Olles aga mitmesuguse muu tööga koormatud, ei saa ametnik igasse kuriteo peensusse tarviliselt süveneda, kuna selleks puudub aeg ja ootavad teised kohused. Kurjategija süüd võib mõnel puhul tõendada näiliselt üsna väike pisiasj; kui neid pisiasju ei suudeta aga ajapuudusel tähele panna, võib kurjategija jääda väljaselgitamatuks. Isik jääb sel puhul karistamata ja see annab kuritegevusele aina hoogu. Kui vargal esimene kord õnnestunud, katsub tema kindlasti teine kord veel. Kuriteole minnakse välja kindla lootusega, et ega asi avalikuks tule. Kui kõik kuriteod selgitatud ja selles süüdi olevad isikud kohe saaksid karistatud, oleks kuritegusid kindlasti vähem.

Seepärast ongi tarvis kuritegude jälgimisele pühendada rohkem tähelepanu, rohkem aega, vaeva ja energiat ja see on läbiviidav maal ainult siis, kui maakonstaabli tööd kergendatakse. Teatavasti elutseb meil maal 75% kogu riigi rahvast ja maal on võrsunud ja võrsub ka suur protsent kurjategijaid.

Siis teeb politseile muret üleriiklikult tagaotsitavate isikute küsimus. Teatavasti on meil tagaotsitavate isikute arv kohutavalt suur ja ka sellele nähtusele tuleb pöörata eriline tähelepanu. Siin kerkib esile küsimus: miks edeneb töö siin nii visalt? Kui sarnases tempos tagaotsitavate isikute leidmises töö edasi läheb, nagu senini, ei ole niipea sel alal küll positiivseid töötulemusi loota. Ja üks sarnase nähtuse peapõhjusest on jälle see, et politsei, eriti aga just maal, on oma käsiloleva jooksva tööga niivõrt koormatud, et temal kõige parema tahte juures ei jatku selleks

aega, et tagaotsitavaid üles otsida ja tabada. Ometi teab sealjuures ametnik ise väga hästi, et selles asjas ollakse karm ja siin ilmsikstulnud väärnähtuse puhul ootab teda karistus, kuid parata pole midagi. Maakonstaablil peaks aga aega jätkuma selleks et tema saaks nõuda korralikumat majaraamatute pidamist. sest maal on majaraamatute pidamine väga korratu, et tema saaks aega kontrollida isikuid, kes töötavad ehitustöödel, teede- ja mitmesugusel parandustöödel, ettevõtetes, põllutöölisedena, päeva-, metsa- ja mitmesuguste juhusliikkude töölisedena, samuti ka ümberhulkujaid. Kuna maal, nagu nimetasin, elutseb 75% kogu rahvast, siis leidub maal ka palju tagaotsitavaid, kus on korratu majaraamatute pidamine.

Lõpuks tahtsin toonitada, et eeltoodud ülesannete vallavalitsustele panemine tekitaks arvamise, nagu jääks maakons-

taablil siis vähe tööd, kuid sel puudub igasugune alus. Politseitegevus maal on ju mitmekesine ja niivõrt laialdane, et siin tööpuudusest juttugi ei või olla, vaid ametnik saaks siis ainult korralikumalt oma teiste ülesannete täitmisele asuda. Maakonstaabli tegevusest võiks rohkem kirjutada ja ka statistilisi andmeid tuua, kuid see venitaks artikli liig pikale ja olen sunnitud praegu sellest loobuma. Lisan aga juure, et minu lauajuhend näitas eelarve-aasta lõpul sissetulnud kirjavahetusi: liht k/v. alal 1660 ja maksunõudmiste alal 2585, seega kokku 4245 numbrit. Peale selle olen käesoleva eelarve-aasta 9 kuu jooksul ligi 600 väljaantud kviitungi järgi võtnud vastu ja annud edasi üle ühe miljoni sendi.

N. N.

Toim. märkus: Avaldame käesoleva kirjatüki, ilma et meie kõikide ettetoodud seisukohtadega ühineksime.

Kas välispolitsei või maksuametnik?

Selle küsimuse kohta on mitmed juba sõna võtnud „E. Politseilehe“ veergudel, kuid arvan, et pole tähtsusetu veel kord puudutada seda küsimust, mis on tähtis puhtpolitseilisest küljest.

Kui vaadelda meie välispolitsei ja eriti konstaablite tegevust, nii maal kui linnas, siis torkab valusalt silma see asjaolu, et konstaabel ei ole heakorra ja julgeoleku järelevalve ametnik, nagu see mõeldud on, vaid ennemalt küll maksuametnik. 50% ja mõnes kohas veel enamgi ajast töötab konstaabel maksude sissenõudmise alal, mis ei jäta mõjutamata puht-politseilist ala. Et meil maksude sissenõudmine on pandud politseile ja et see palju aegaraiskavam töö on kui juurdluse toimetamine, siis muutub ametnik sealjuures tingimata ükskõikseks politseilise ala vastu. Esikohale kerkib pealiskaudsus, sest püütakse lihtsalt võimalikult ruttu paberitest lahti saada, on kord soovitud isik üles leitud, üle kuulatud, mõni käskotsus või muud sellesarnast kätte antud, siis on ka vastav paber täidetud. Maksupaberid pole aga enamikus nii kerged täita. Praegusel viletsal majanduslikul ajajärgul ei ole kodanikkudel igakord võimalik kohe ametnikule raha maksta ja ta tasub selle alles mõni

päev hiljem. Nii tuleb maksunõudjal politseiametnikul mitu korda sama isiku juures käia, enne kui jõuab viia oma ülesande lõpule. Sama mitmekordne aegaraiskav töö on varanduste üleskirjutamine ja oksjonite pidamine.

Kui võrrelda neid tööalasid, siis leiame, et meie politsei ei ole sõna tõsisel mõttes politsei, vaid ennem küll maksuametnik sissenõudmiste alal, kellele politsei-ala on kõrval-alaks, millist täidab ainult hädalistel juhtudel. Kõik see halvab politseilist külge ja jääb mõnigi tarviline asi kahe silma vahele, sest kogu mõttepingutus on juhitud sellele, kuidas makse sisse nõuda.

Siin juures ei taha tähendamata jätta vahetegemist riigi otsekoheste maksude ja omavalitsuste maksude vahel. Öeldakse küll, et omavalitsuse ülesanded on ka ühtlasi riigi ülesanded, omavalitsuse maksud ka riigi maksud. Omavalitsused on omaette administratiiv-üksused. Sellegipärast ei saa öelda, et omavalitsuse ametnikud oleksid riigiametnikud ja siin tehakse meil ka tõesti vahet. Kuid miks ei saa omavalitsus, kellel oma korraldus, oma ametkond oma makse ise sisse nõuda? Tuuakse vastuväited, et politseil on sunniline võim ja tema sunnib kodanikke

makse tasuma. Kas ei võiks siin anda sama sunniline võim omavalisuse maksunõudjale ametnikule maksude alal; näiteks, vallas vallakümnikkudele, linnas selleks sisseseatud maksuametnikule, kes siis omavalitsuste makse sisse nõuaksid ja seega politsei kaelast selle raske koorma ära võtaksid sest suurema osa moodustavad omavalitsuste maksud. Ja siis jääb politseil veel küllalt tegemist riigi kui ka omavalitsuste kasuks.

Riigimaksud on stabiilsemad, nende sissenõudmine pole nii aegaraiskav, sest need on enam-vähem kodanikkudel teada ja, nagu viimasel ajal märgata, tasuvad kodanikud ise juba õigel ajal oma maksud E. P. osakondades ära ja selles suhtes on märgata töö vähenemist maksude alal.

Muu seas saab politsei või sissenõudja ametnik riigimaksudelt sissenõudmise raha — lisaraha, mis ka tähendatud maksude sissenõudmisel ei jäta avaldamata oma ergutavat mõju. Kuna aga omavalitsuste maksude juures, kus % arv viivitusel suurem on, tõuseb isegi mõni maks kuni 100%, näiteks koeramaks, ja maksunõudja ametnik ei saa sellest mingit ergutust, siis loomulikult jäetakse need maksud nõudja ametniku poolt tahaplaanile, mis küll pole õiglane, kuid tegelikult on

nii ja seepärast tekitab maksude alal nurinat.

Vähenevad sarnased maksusissenõudmised, avaneb politseil võimalus intensiivsemalt puht-politseilisele alale asuda. Politseiametnikul on aega jälgida igasugust tegevust, valvata, et kodanikud korda ja nendele pandud kohuseid ei rikuks, vaid neid hoolsalt täidaksid.

On ka sellest alles hiljuti kõneldud „E. Politseilehes“, et politsei peab rahvast kasvatama, rahvale — kodanikkudele selgeks tegema korra tarvidusest ja selle täitmisest. Kuid kunas jääb siin ametnikul aega sarnaseks ülesandeks.

Politseile vaadatakse vaenuliselt maksude nõudmisel, olgugi et ametnik seletab, et see tema süü pole, ja kõike püüab tarvilisel määral selgeks teha. Nimetatakse nii mitmeski kohas politseid „riisujaks“ ja kuidas võib veel kodanik siinjuures politsei manitsusi omaks võtta. Lihtsalt juba ei kuulata teda ja ametniku vaev on asjata olnud.

Politsei suudab kodanikke kasvatada ainult siis, kui temal jääb üle rohkem aega näpunäidete andmiseks ja sõbralikuks läbikäimiseks kodanikkudega, mis praeguse töö rohkuse juures peaaegu võimalu.

N. S.

Teadus bandiitide teenistuses.

Londoni politseil muutub järjest raskemaks võitlus röövlisalkadega, kes tegetsevad järgmise kava järgi: peamiselt kallasepa- või kalliskiviäride, tihti aga ka karusnahkade kaupluste ees peatub järsku tugevajuuline auto. Sellest kargavad välja 2—3 meest löövad päise päeva ajal äri aknad puruks ja tühjendavad nad väärtuslikest väljapanekutest; või jälle tormavad ärisse, haaravad seal võimalikult palju kallimaid kaupu, hüppavad autosse ja kaovad. Tugevajuuline sõiduk kihutab sarnase kiirusega, et hariliku autoga tagaajamine kunagi ei võimalda tabada röövleid. Enne kui linnas vahipostidel olevatele politseinikkudele suudetakse teatada röövimisest ja kirjeldada röövlite autot, möödub paratamatult teatud vaheaeg, millest röövlite aga on küllalt pääsemiseks. Igal sarnasel röövkäigul sünnib kahekordne röövimine: enne äri

vaateakna lõhkumist varastavad röövlid auto, valides selleks välja mõne eraisiku tugeva auto, mis on jäetud tänavale järelevalveta.

Politsei asus hiljuti energilisemale tegevusele. Politseivalitsuses pandi alaliselt valvele väga kiire ja tugevajuuline auto, milles vastav meeskond kihutas kurjategijate tagaajamisele mõned minutid pärast teate saamist missuguses suunas röövlid sõitnud. Ka seati terves linnas politsei valvekohtadele telefonid hoiatuste kiiremaks edasiandmiseks. Kuid ka see aitas vähe. Telefoni teel teadete edasiandmine ei olnud ikkagi küllalt kiire, ka ei suutnud tagaajajate auto küllalt kiirelt välja sõita, et tabada röövleid, kes pealegi muutsid enamalt jaolt ootamatult oma sõidusihiti. Ringina ärilinnajao ümber, kus võis oodata röövimisi, seati valvele mitu tugevajuulist autot erilisel koolita-

tud politseinikkude lentsalkadega. Igas sääras autos asub ka raadio vastuvõtte-aparaat. Nii on nüüd võimalik ühest kesk-kohast anda korraga kõigile valve-autodele käsklusi. Ka paljud politsei val-vepostid on varustatud raadioteadete vastuvõtmise sisseseadetega. Nüüd oli politsei kindel, et ainult mõni minut pä-rast teate saamist röövimisest kuulevad ka valveautod, ning tormavad nendest moodustatud sõõri sees olevate röövlite kallale. Ka valvepostid olid aegsasti val-mis kurjategijate tabamiseks.

Kurjategijad jäid aga siiski tabamata! Varsti pärast raadioaparaatide sissesead-mist politsei valveautodes selgus, et ik-kagi võimatu on teateid kiirelt edasi anda — igakord ilmub teadete andmise alul mingisugune segaja ja kaob alles mõne-minutilise segamise järele. Seniks olid aga ka kurjategijad kadunud! Peagi te-gid asjatundjad kindlaks, et röövsalk ka endale oli muretsenud raadio-saatejaama, politsei raadiolaine kindlaks teinud ning seda kasutades segatigi politsei sõnumite edasiandmist küllalt mõjuvalt. Senised jõupingutused salajaama tabamiseks on olnud tagajärjeta.

Missuguse täpsusega röövlite ja nen-de raadiomeeste töö on kooskõlastatud,

näitab alles mõne päeva eest toimepandud röövimise lugu. Harilikku viisi järgi löödi puruks ühe juveliiri äriaken ja põgeneti 3000 naelsterlingi väärtuses kaasavõetud ehteasjadega. Sündmusekohale juhtumisi üsna ligidal olnud politseinik ei suutnud küll enam tabada kurjategijaid, kuid tal õnnestus üleaurust sekunditki kaotamata teatada sündmusest politseiavalitsusse. Ja enne, kui ta kõnet lõpetades kahvlile ase-tas telefoni kuuldetoru, tema andmed ki-hutasid eetri kaudu politsei raadiojaamast edasiantuna valvel olevate autode poole. Kuid viimased ei liikunudki paigast! Nad kuulsid oma aparaatides ju ainult segast raaginat: röövlite raadiojaam oli alanud te-gevust täpselt samal sekundil kui polit-seigi! Ja varastatud ehteasjad kadusid ühes varastega.

Kuid politsei ei kaota veel tuju. Nagu sportlased võistlusel, sama kirglik tunne valdab ka politseinikke just kõige raske-mate ülesannete ees. Ei tule neil mõttes-segi heita käega raadio abile. Vastuoksa — tahetakse seada eriti ainult politsei ülesannete täitmiseks määratud raadio saate- kui ka vastuvõtteaparaadid ka pro-vintsilinnadesse, et tarbekorral silmapilk-selt levitada kiireid andmeid üle kogu riigi.

Homo.

Londonis, 15. jaan. 1930.

Spordi alalt.

Ping-pongi võistlused Tallinna politseis.

25. jaanuaril s. a. korraldas Tallinna politsei spordiringi juhatus võistlusi lau-tennises, millest võttis osa mõlemast soost ametnikke. Rõõmustama peab õr-nema soo üle, kelle debüüt märksa ede-nenud eelmisest aastast, kuigi veel puu-dusi on küllalt kõrge tasapinna küünimi-seni, kuid ka see on vaid aja küsimus. Ilmekalt sooritas endale esimese koha pr. Lill, kellelt tulevikus võib loota veel pal-juugi üllatavat. Möödunud aasta võitja prl. Soonike, oli mängus väga hoogne, mida

sooviks näha ka pr. Karoll'i mängust, kes seda kindlasti suudab.

Meesmängijate tasapind on veidi pa-rem eelmisest aastast, kuid õige palli su-rumiseks on vajalik veel tublisti harjuta-da. Ka rahulikumeel publiku ees oleks oma kohal.

Kohtadele tulid: n a i s k o n d: I — pr. Lill, II — prl. Soonike, III — pr. Ka-rol; meesmängijad: I — Eller, II — Hütt, III — Klumberg.

R. K.

Ametlik osa.

Politseivalitsuse direktori käsu kirjaga 16. jaan. s. a. nr. 18

on määratud politseikooli kõrgema klassi kursuse lõpetanud kasvandik Verner Toom konstaabliks Tallinna-Harju prefektuuri koosseisu, arvates 1. jaanuarist s. a.

Võru-Petseri prefektuuri konstaabli kohustetäitja Karl Kasesalk on kinnitatud konstaabliks, arvates 1. detsembrist 1929. a.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) Ajakiri „Aja Kaja“, hakkab ilmuma Tartus tarvidust mööda; väljaandja — Vigastatud Sõjameeste Ühingu Tartu osakond, vastutav toimetaja — Jaak Jaagu p. Roosson. „Aja Kaja“ trükitakse Tartus „Kultuuri“ ja Ed. Bergmani trükikojas.

2) Ajakiri „Piibli Ajakiri“, hakkab ilmuma Tartus, neli korda aastas; väljaandja — Valdemar Olvingi p. Ölvingson, vastutav toimetaja — Hendrik Karli p. Kokamägi. „Piibli Ajakiri“ trükitakse Keilas, K.-ü. „Külvaja“ trükikojas.

3) Nädalikiri „Uudisjutud“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Johannes Jüri p. Järv. „Uudisjutud“ trükitakse Tallinnas, J. ja A. Paalmani trükikojas.

4) Ajaleht „Kosjaleht“, hakkab ilmuma Tallinnas, üks kord nädalas; väljaandja ja vastutav toimetaja — Richard Jaani p. Naarits. „Kosjaleht“ trükitakse Tallinnas O.-ü. „Täht“ trükikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud load

laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks: 1) Mats Matsi p. Arrole Abja-Paluoja, maksvusega 31. dets. 1930. a., 2) Gustav Otto p. Laasile — Paides, Turu pl. nr. 11, maksvusega 4. jaan. 1931. a., 3) Vassili Ignati p. Potinile — Petseris, Kaubareas, maksvusega 22. detsembrini 1930. a., 4) Väike-Maarja Tarvitajateühisuse juhatusele Väike-Maarjas, maksvusega 31. detsembrini 1930. a., 5) Karoline Friedrichi t. Mühlbaumile — Järva-Jaanis, maksvusega 7. jaanuarini 1931. a. ja 6) Jakob Jaani p. Mikiverile — Loksal, maksvusega 21. jaanuarini 1931. a.;

laskeriistade parandamiseks: Eduard Kristjani p. Lattile — Kambja vallas, Parve talus, maksvusega 10. dets. 1930. a.

Politseivalitsuse direktori otsusega on tühistatud

Orava vallas, Ala-Hanikese külas elutsevate August Jaani p. Andersoni, Gustav Antoni p. Andersoni ja Lummada vallas, Kotlandi külas elutseva Eduard Peetri p. Tarkini laskeriistaload jahipüüsi hoidmise ja kandmise osas.

Politseivalitsuse poolt on antud luba

24. jaan. s. a. nr. 3857 p. all Eesti Punase Risti Peavalitsusele Vändra haigemaja ja Vanade ödede kodu asutamise heaks üleriiklikku korjandust 200 lehega toimepanna kuni 31. detsembrini s. a., ja Eesti Üliõpilaskonna juhatusele üliõpilaskonna haigekassa heaks 100 lehega kuni 16. märtsini s. a.

Küsimusi ja kostmisi.

Konstaabel J. T. Küsimus. Kellelt peab saama politsei avalduse või korralduse protokollki kokkuseadmiseks R. T. nr. 18/19 — 1920. a. avaldatud Seaduses lii-

kumata varanduste maksu kohta maal §§ 20.—22. ettenähtud juhtudel?

Vastus: Üksikute maksjate nõudmisel, kui ka maksuameti korraldusel.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised tunnistused:

- Leoska, Johan, hobusepass nr. 581, välja antud Vihula vallavalits. 1922 a.
- Einberg, Herman, hobusepass nr. 447, välja antud Vihula vallavalits. 1920 a.
- Einholm, Eduard, välispass.
- Viru, Aleksander Mardi p., rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 11909, välja antud Tartu maakonna rahvaväe ülemalt 24. 5. 21 a.
- Puhk, Frants, Tartu ülikooli matrikel nr. 4825, välja antud 13. 9. 23 a.
- Leht, Liisa, hobusepass nr. 4 — 1928 a. välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt.
- Siebert, Harro Johni poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3487, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 4. 10. 26 a.
- Kattel, Hugo Gustavi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 77, välja antud diviisi suurtükiväe 1. grupi ülemalt 28. 1. 29 a.
- Leht, Albert Mardi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 12346, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 21. 10. 20 a.
- Mihkelson, Eduard Anna poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus.
- Lutsberg, Johan, hobusepass nr. 51, välja antud Holstre vallavalitsuselt 17. 11. 27 a.
- Tauts, Jaak, hobusepassid: 1) nr. 243, välja antud Polli vallavalitsuselt 7. 12. 20 a. ja 2) nr. 37, välja antud Lustivere vallavalitsuselt 10. 12. 27 a.
- Hendrikson, Jaan, hobusepass nr. 606, välja antud Enge vallavalitsuselt 3. 1. 22 a.
- Palberg, Jüri Jüri poeg, paaditunnistus nr. 1133, välja antud Piirivalve Pärnu rajooni ülemalt 15. 3. 29 a. ja paadipass nr. 113, Pärnu tolliametilt 27. 5. 29 a.
- Meier, Johannes, hobusepass.
- Steinberg, Jüri Hansu poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 5716, välja antud Tallinna sõjaväe haigemaja ülemarsti poolt 3. 9. 25 a.
- Treufeldt, Jaan Hansu poeg, hobusepass nr. 246, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 31. 12. 20 a.
- Hansmer (Hausmer), Anton, hobusepass nr. 53, välja antud Martna vallavalitsuselt 1. 11. 28 a.
- Paul, Stepan Dimitri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus. (43744)
- Viru, Aleksander Mardi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11909, välja antud Tartu maak. rahvaväe ülemalt 24. 5. 21 a.
- Lepp, Oskar Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud 6. piiriküti pataljoni ülemalt 23. 6. 20 a.
- Meigas, Arnold Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud 1. polgu 4. pat. ülemalt 1924 a. (43747)
- Stahl, Hans Mardi poeg, hobusepass nr. 133, välja antud Rakvere linna politsei jaoskonna ülemalt 28. 12. 20 a.
- Borga, Gerhard Augusti poeg, hobusepass nr. 575, välja antud Vana-Põltsamaa vallavalitsuselt 1921 a.
- Stepin, Aleksei Timofei poeg, Nanseni pass nr. 15790/1597, välja antud politsei peavalitsuselt 11. 3. 25 a.
- Võsa, Jaan Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1280, välja antud 9. jalaväe polgust 22. 12. 20 a.
- Esusson, Mihkel Mihkli poeg, laske-riistaluba nr. 1319, välja antud Viljandi-Pärnu abiprefektuurilt 23. 8. 28 a.
- Iives, Karl Hindreku poeg, hobusepass nr. 430, välja antud Rägavere vallavalitsuselt 21. 1. 21 a.
- Funk, Johannes Juhani poeg, hobusepass nr. 433, välja antud Undla vallavalitsuselt 25. 1. 21 a.
- Letner, Jaan Jüri poeg, hobusepass nr. 249, välja antud Küti vallavalitsuselt 30. 12. 24 a.
- Veiderpass, Gustav Hansu poeg, hobusepass nr. 142, välja antud Abja vallavalitsuselt 16. 11. 20 a.
- Liinson, Anton Antoni poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 13057, välja antud Viljandi rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 22. 10. 20 a.
- Iives, Aleksander Jaagu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 890, välja antud Pärnu kaitsevæeringkonna ülemalt 4. 5. 28 a. (43760)
- Pihlak, Johan Jaani poeg, hobusepass nr. 752, välja antud Küti vallavalitsuselt 1929 a. Karl Kuusmani nimele, edasimüümise teel Pihlaku kätte läinud.
- Kuslapuu, Peeter, hobusepass nr. 34, välja antud Mõniste vallavalitsuselt 1926 a.

- Olman, Karl, hobusepass nr. 339, välja antud Vana-Antsla vallavalitsuselt 13. 3. 28 a. (43763)
- Krebs, Alfred Aleksandri poeg, kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 1702, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 29. 9. 28 a. (43766)
- Pullerits, Karl Anu poeg, reservitunnistus nr. 2848, välja antud Soomusrongide divisjoni intendantuurist 30. 3. 20 a.
- Brückker, Samuel Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 379, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 31. 3. 20 a. (19123)
- Käppa, Karl Augusti poeg, laskeriistaluba nr. 635, välja antud Tartu-Valga prefektilt 23. 5. 27 a. (19125)
- Käppa, Karl Augusti poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 24, välja antud Soomusrongide divisjoni ülemalt 30. 3. 20 a. (19127)
- Kuut, Edgar Marie poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 3391, välja antud Kuperjanovi partisaanide pataljoni ülemalt 30. 4. 23 a. (19129)
- Bardjukov, Malakias Laatsaruse poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 17318, välja antud Tartu kaitsevääringkonna ülemalt 5. 8. 21 a. (19134)
- Stakelberg, Otto, hobusepass, välja antud Kohla vallavalitsuselt.
- Sepp, Hans Jüri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 4994, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 30. 6. 21 a.
- Hobusepass nr. 357, välja antud Taevere vallavalitsuselt 28. 4. 21 a. Hans Simonlatseri nimele ja ümber registreeritud Richard Kuke nimele. (43771)
- Hobusepass nr. 19, välja antud Rakvere linna politsei ülemalt 18. 12. 20 a. Arnold Kesküla nimele, ümber registreeritud Jakob Kesküla nimele. (43772)
- Lilleberg, Johannes Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10023, välja antud Ratsarügemendi ülemalt 30. 11. 23 a.
- Treimann, Magnus Andrese poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 721, välja antud 2. suurtükigrupi ülemalt 24. 3. 27 a.
- Kerge, Friedrich Peebu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 12319, välja antud Võru rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 28. 10. 20 a. (43777)
- Kerge, Friedrich Peebu poeg, kaitseliidu tunnistus nr. 953/16153, välja antud Võrumaa maleva pealikult 12. 1. 26 a. (43778)
- Leuschin, Filip Efimi poeg, Nansenipass nr. 3469/4565, välja antud politsei peavalitsuselt 14. 10. 24 a.
- Oha, Marie Johani tütar, hobusepass nr. 99, välja antud Kaarli vallavalitsuselt 13. 12. 20 a.
- Sankovsky, Oskar Karli poeg, hobusepass nr. 12, välja antud Vana-Tänasilma vallavalitsuselt 31. 3. 26 a.
- Saul, Hendrik Hansu poeg, laskeriistaluba nr. 675, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 5. 7. 28 a.
- Jänes, Tõnis Tõnise poeg, laskeriistaluba nr. 1138, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 18. 9. 28 a.
- Hansson, Jaan Abrami poeg, laskeriistaluba nr. 1103, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 1. 9. 27 a.
- Koorits, Jaak Matsi poeg, sõjav. vabastamise tunnistus nr. 301, välja antud 3. diviisi tagavara pataljoni ülemalt 19. 3. 20 a.
- Pullerits, August Jaagu poeg, laskeriistaluba, välja antud V.-Pärnu prefektilt 9. 7. 28 a.
- Pöder, Aleksander Jaagu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 31318, välja antud Tartu maakonna rahvaväe ülemalt 23. 11. 20 a.
- Rebane, Arnold Arturi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 117, välja antud Viljandi kaitsevääringkonna ülemalt 6. 2. 28 a.
- Irišin, Peeter, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1087, välja antud 7. jalaväe rügemendilt 29. 9. 28 a.
- Baikov, Ivan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2404, välja antud Petseri maakonna rahvaväe ülemalt 7. 6. 20 a.
- Kenk, Otto, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5476, välja antud Petseri maakonna rahvaväe ülemalt 26. 5. 21 a. (927)
- Haak, Kirill Juhani poeg, hobusepass nr. 262, välja antud Vee vallavalitsuselt 15. 12. 20 a. (4304)
- Rimmel, Karl Georgi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 15553, välja antud Pärnu maak. rahvaväe ja kaitseliidu ülemalt 31. 12. 20 a. (4306)
- Martinson, Anna Mardi tütar, hobusepass nr. 2, välja antud Kihnu vallavalitsuselt 12. 3. 29 a. (4307)
- Karlson, Adolf Mihkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1995, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 26. 5. 28 a. (4309)
- Berlin, Andrei Ado poeg, hobusepass, väljaandmise koht teadmata. (4310)

- T o m i n g a s, Jaan Jaani poeg, hobusepass nr. 3671, välja antud 6. üksiku jalaväe pataljoni majandusülemalt 29. 10. 28 a. (4313)
- L a i n e, Ilmar, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 785, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 8. 28 a. (13771)
- K o g e r m a n n, Joh., sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6530, välja antud Lennuväe ülemalt 30. 12. 21 a. (13781)
- V i s n a p u u, Karl Mihkli poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 1421, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 21. 5. 20 a. (12693)
- K u u s i k, Gustav Karli poeg, tasuta maa saamise tunnistus nr. 753, välja antud Sõjaministeeriumi korraldusvalitsuselt 3. 12. 20 a.
- M o r a s t, August Jaani poeg, laskeriistaluba nr. 1734, välja antud Tartu-Valga prefektilt 25. 6. 26 a.
- K a r m, Jüri Karli poeg, laskeriistaluba nr. 4077, välja antud Tartu-Valga prefektilt 5. 2. 27 a.
- K u n n a n n, Eduard Jakobi poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 18347, välja antud Tartumaa rahvaväe ülemalt 19. 8. 21 a.
- K a h n a, Peeter Johani poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 467, välja antud Kindluse suurtükiväe 2. grupi ülemalt 1. 9. 21 a.
- A n s l a n g, August Jakobi poeg, laskeriistaluba nr. 1829, välja antud Tartu-Valga prefektilt 1928 a., maksvusega 8. juunini 1930 a.
- M o r a s t, August Jaani poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 4206, välja antud Inseneripataljoni ülemalt 2. 7. 23 a.
- H e e r i n g s o n, Jakob Viido poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 607, välja antud 2. jalaväe rügemendi ülemalt 8. 4. 20 a.
- S o i t s, Valter Jaani poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 8316, välja antud 2. diviisi staabi ülemalt 1. 12. 23 a.
- T a m b e r g, Ernst Hansu poeg, laskeriistaluba nr. 2540, välja antud Tartu-Valga prefektilt 28. 8. 26 a.
- R i i e t, Jaan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3304, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 30. 4. 23 a. (14855)
- G u t m a n n, Aleksander Priidiku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2481, välja antud Suurtükiväe allohvitseride kooli poolt 20. 12. 20 a. (15503)
- S t i g l i t s, Mihkel Gustavi poeg, hobusepass. (2432)
- H ä r g, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6501, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 12. 10. 25 a. (18060)
- M a l k i n, Mihail, hobusepass, välja antud Vilo vallavalitsuselt Semjon Konstantinovi nimele. (18061)
- B a k i s, Frits, hobusepass nr. 220, välja antud end. Panikovitshi vallavalitsuselt 11. 12. 20 a. (18067)
- L i i t, Jegor, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 480, välja antud Petseri maakonna rahvaväe ülemalt 14. 5. 26 a. (18071)
- V e n n o, Martin Mardi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11721, välja antud 6. jalaväe rügemendi ülemalt 31. 10. 22 a. (22018)
- L e p m a n n, Hans Magnuse poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7975, välja antud Harjumaa rahvaväe ülemalt 1. 6. 24 a. (22022)
- V a k k e r, Jüri Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 214, välja antud Saaremaa rahvaväe ülemalt 2. 11. 20 a. (22023)
- L e p s, Jakob Tooma poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 8388, välja antud Aegna saare komandandi poolt 1. 12. 24 a. (22026)
- S i s a s k, Jaan Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9959, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 4. 7. 23 a. (22032)
- F r e y, Edgar-Aleksander Heinrichi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 8213, välja antud Harju maak. rahvaväe ülemalt 11. 7. 25 a. (22033)
- S t e i n, August Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 4611, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 18. 4. 25 a. (22037)
- K u r o v s k y, Paul Pauli poeg, Nansenipass nr. 12918/26965, välja antud 30. 9. 24 a. (22039)
- V u t t k e, Erich Karli poeg, Saksa riigipass nr. 675, välja antud Saksa konsulaadilt Tallinnas 31. 12. 27 a. (22040)
- B o r k o v s k y, Vladislav Koetani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 15283, välja antud Harjumaa rahvaväe ülemalt 6. 8. 21 a. (22042)
- Z i m m e r m a n n, Thomas Kotteri poeg, sõjaväest haiguse tõttu vabastamise tunnistus nr. 470, välja antud Kuresaare sõjaväe sanatooriumi arstide komisjoni poolt 10. 7. 20 a. (22043)

- V a g a, Kirill Jaani poeg, sõjaväe ajapikenduse tunnistus nr. 116, välja antud Harjumaa rahvaväe komisjonilt 6. 9. 26 a. (22044)
- T ü n d e r (Tunder), Jaan Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 609, välja antud M.-r. „Vambola“ komandöri 24. 5. 25 a.
- M a t s o v, Boris Matvei poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2578, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 10. 5. 24 a. (22051)
- K u r g, Helmut Georgi poeg, välispass, välja antud Eesti saatkonnast Ameerikas. (22052)
- M a a s i k a s, Peeter Gustavi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1207, välja antud Harjumaa rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 25. 1. 21 a. (22059)
- H e i n, Johannes Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 28679, välja antud Harjumaa rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 9. 9. 20 a. (22060)
- Õ u n r o o s, Aleksander Hindreku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 29871, välja antud Harjumaa rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 15. 11. 20 a. (22061)
- K o r k m a n n, August Ado poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 12828, välja antud Tallinna vahipataljoni ülemalt 30. 12. 21 a. (22062)
- Š c h r ö d e r, Karl Priidiku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10220, välja antud 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 20. 8. 21 a. (22066)
- K u b i t s k y, Paul Gustavi poeg, teenistuluba nr. 8012, välja antud politsei peavalitsuselt 11. 3. 29 a. (22068)
- K a p p e r, Karl Reinu poeg, sõjaväe teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 519, välja antud Tallinna linna rahvaväe komisjonilt 4. 12. 20 a. (22069)
- M u d a, Hindrek Karli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 184, välja antud 2. suurtükiväe grupi ülemalt 20. 1. 28 a. (22073)
- S a r a p u u, Hugo, kaitseväe teenistuse kohuste täitmise tunnistus nr. 244, välja antud Harju maakonna rahvaväe komisjonilt 2. 12. 25 a. (22075)
- E s k o, Hans Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1847, välja antud Pääsküla sõjavangide laagri ülemalt 4. 5. 20 a. (22076)
- E v s t a f j e v, Semjon Timofei poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Viru kaitsevääringkonna ülemalt. (2571)
- T o r p a n, Herman Jaani poeg, laskeeriistaluba nr. 605, välja antud Viru-Idra abiprefektilt 20. 9. 28 a. (927)
- P u k k o n e n, Madis Mihkli poeg, välispass nr. 5248, välja antud politseivalitsuselt 16. 2. 29 a. (2231)
- P a n t e l e j e v, Aleksander Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3587, välja antud 5. jalaväe rügemendi ülemalt 1. 10. 25 a. (2633)
- T e t l a u s, Johannes Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 378, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 5. 2. 21 a. (831)
- S i i v a r t, Johannes Jaani poeg, laskeeriistaluba nr. 197, välja antud Viru-Järva abiprefektilt 22. 5. 29 a. (22226)
- A n n u s, Martin Karli poeg, hobusepass nr. 133, välja antud Vaivara vallavalitsuselt 10. 11. 25 a. (931)
- L i n k h o l m, Jüri Karli poeg, hobusepass, välja antud Narva linna politsei ülemalt 1920 a. (22229)
- K e n a, Elmar Kristjani poeg, välispass nr. 2567 välja antud 30. 7. 27 a. (22636)
- K i i s v e r k, Alfred Jüri poeg, sõjaväe teenistusse kõlbmatuse tunnistus nr. 1041, välja antud Tallinna rahvaväe komisjoni poolt 14. 3. 21 a. (22637)
- A v i k, Ado Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9889, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 3. 9. 24 a. (22644)
- R a v a, Jaan Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7658, välja antud Harjumaa rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 8. 4. 21 a. (22645)
- B a c h m a n n, Jüri Madise poeg, laskeeriistaluba nr. 971, välja antud Vääna metsaülemalt 27. 1. 28 a. (22647)
- G o r b a t s e v s k y, Valentine Aleksandri tütar, Nansen'i pass nr. 3354/4263. (22648)
- K i v i p u u r, Johannes Hansu poeg, laskeeriistaluba nr. 3993, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 21. 12. 28 a. (22656)
- K r u s e n s t i e r n, Nina Theodori tütar, välispass nr. 114, välja antud politseivalitsuselt 11. 4. 29 a. (22660)
- P i m p e r n e l l, Karl Gustavi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5295, välja antud 5. jalaväe polgu ülemalt 27. 4. 20 a.
- J o h a n s o n, Tõnis Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9103, välja antud Järva maakonna rahvaväe ülemalt 15. 11. 20 a.

- Reemann, Johannes Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9683, välja antud 7. jalaväe polgu ülemalt 22. 9. 20 a. (23286)
- Potmann, Meinhard Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 37, välja antud Järva maakonna rahvaväe ülemalt 13. 10. 26 a. (23288)
- Rosenberg, Jaan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1291, välja antud Viljandi kaitsevääringkonna ülemalt 9. 5. 28 a. (23290)
- Sõerus, Johannes, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 203, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 11. 1. 27 a. (23349)
- Tammist, Helene, välispass, välja antud politseivalitsuselt 1. 8. 29 a. (23350)
- Behrsin, Axel, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 347, välja antud Inseneripataljoni ülemalt 26. 1. 24 a. (23331)
- Bruus, Aleksander, välispass nr. 1768, välja antud politseivalitsuselt 25. 6. 29 a. (23352)
- Tallinna Linnavalitsuse hobusepass nr. 517. (23354)
- Tallinna linnavalitsuse hobusepass nr. 315, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 26. 1. 21 a. Tallinna leivvabriku nimele. (23354)
- Jürgenson, Hans, hobusepass nr. 1, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissarilt 10. 5. 29 a. (23355)
- Jürgenson, Hans, hobusepass nr. 481, välja antud Väätsa vallavalitsuselt Ture Traubenbergi nimele. (23360)
- Ausmeel, Mihail, reservitunnistus nr. 2138, välja antud m.-r. „Lennuki“ komandöriilt. (23409)
- Maripuu, Karl hobusepass nr. 11, välja antud Tallinna linna 5. jaoskonna politseikomissarilt 7. 8. 22 a., ja suguramatu tunnistus nr. 13, välja antud Põlumajanduse peavalitsuselt 31. 5. 23 a. (23412)
- Lõhmus, Mihkel Ado poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1122/12937, välja antud Sakala partisaanide polgu ülemalt 10. 8. 20 a. (23734)
- Kippus, Eduard, ametitunnistus nr. 1747-i, välja antud Siseministeeriumi politseiosakonnast septembrikuul 1926 a. (23735)
- Kuusner, Marta, välispass nr. 58, välja antud politsei peavalitsuselt 4. 4. 28 a. (23830)
- Korenjev, Porfiri, Nanseni pass nr. 19228/1983, välja antud politseivalitsuselt 20. 6. 29 a. (23946)
- Kurem, Aleksander Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2310, välja antud Harjumaa rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 31. 1. 21 a. (23817)
- Sussen, Rudolf Hindreku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 755, välja antud Harju kaitsevääringkonna ülemalt 28. 1. 26 a. (23818)
- Puškín, Login Korneli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11149, välja antud Tartu kaitsevääringkonna ülemalt 13. 5. 21 a. (23820)
- Salza, Andrei Viktori poeg, Nanseni pass nr. 708/478, välja antud politsei peavalitsuselt 8. 1. 24 a. (23822)
- Juberg, Ado Karli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 625, välja antud Sõjaministeeriumi korraldusvalitsuselt 26. 1. 21 a. (23824)
- Markovitsch, Joosep Hirschi poeg, Nanseni pass nr. 18126/4415, välja antud politsei peavalitsuselt 14. 10. 27 a. (23827)
- Scheel, Klaus Pauli poeg, hobusepass nr. 123, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 10. 12. 20 a. (23828)
- Viren, Nikolai Arturi poeg, välispass nr. 2874, välja antud politseivalitsuselt 4. 9. 29 a. (23829)
- Golubev, Daavet Maksimi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4062, välja antud Piiriküti pataljoni ülemalt 28. 4. 20 a. (23831)
- Abe, Vassili, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1374, välja antud Pioneerpataljoni ülemalt 28. 9. 25 a. (24017)
- Tammik, Matvei, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 1303, välja antud Soomusrongide suurtükiväe inspektorilt 15. 4. 20 a. (24021)
- Karlson, Mihkel, hobusepass nr. 543, välja antud Paatsalu vallavalitsuselt 11. 2. 21 a. (24027)
- Hakmann, Johannes Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 14804, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 4. 10. 23 a. (24212)
- Svarts, Richard Karli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 14649, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 4. 10. 23 a. (24223)
- Koort, Jaan Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 559, välja antud Võru maakonna rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 15. 3. 22 a. (24230)
- Meema, Daniel Jaani poeg, laskeriistaluba nr. 1125, välja antud Võru-Petseri prefektilt 10. 11. 28 a. (24234)

- Metsküla, Tani Peetri poeg, hobusepass nr. 166/064503, välja antud Helme vallavalitsuselt 23. 11. 25 a. (43746)
- Viimne, Johan Anisimi poeg, laskeriistaluba nr. 2620 — jahipüüsi peale, välja antud Viljandi-Pärnu abiprefektilt 2. 11. 26 a. (43753)
- Schmidt, Theodor, Riigikogu liikme tunnistus, välja antud 29. 6. 29 a. nr. 87. (43755)
- Kippus, Eduard Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11107, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 18. 10. 20 a. (43774)
- Klein, Gustav Tooma poeg, hobusepass nr. 374, välja antud Avanduse vallavalitsuselt 31. 12. 29 a.
- Kongas, Hans, hobusepass, välja antud Pajusi vallavalitsuselt 26. 5. 21 a.
- Vist, Rudolf Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 204, välja antud 1. kindluse raskesuurtükiväe divisjoni ülemalt 28. 4. 20 a.
- Jask, Ivan Siimu poeg, laskeriistaluba nr. 1165, välja antud Viljandi-Pärnu prefektilt 14. 9. 27 a. (43819)
- Kenten, Karla Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus.
- Jahu, Oskar Karli poeg, laskeriistaluba nr. 1190, välja antud Tartu-Valga prefektilt 4. 7. 28 a.
- Vals, Artur Liisa poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 9756, välja antud 5. 8. 22 a.
- Süsberg, Johannes Johani poeg, laskeriistaluba nr. 1390, välja antud Viru-Järva prefektilt 31. 10. 28 a.
- Männik, Herman, hobusepassid: 1) välja antud Undla vallavalitsuselt 17. 9. 26 a. nr. 476, 2) välja antud Undla vallavalitsuselt 16. 3. 28 a. nr. 616, ja 3) välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 18. 3. 1922 a. nr. 27.
- Olev, Eduard Jüri poeg, kaitseväest vabastamise tunnistuse duplikaat nr. 1484, välja antud Järva kaitseväe ringkonna ülemalt 3. 10. 27 a.
- Riis, Johannes Mihkli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 6710, välja antud 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 24. 8. 22 a. (43788)
- Liiv, Viljam Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5615, välja antud Korraldusvalitsuselt 10. 10. 24 a.
- Kalmus, Eduard Aleksandri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2257, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 20. 4. 20 a.
- Ripp, August Aleksandri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1671, välja antud Viru kaitseväe ringkonna ülemalt 16. 4. 28 a.
- Sepp, Jaan Hindreku poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 410, välja antud Viru rahvaväe komisjonist 20. 1. 19 a.
- Meigas, Eduard Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4650/12640, välja antud 2. diviisi staabi ülemalt 22. 12. 20 a.
- Anson, Aleksei Aleksandri poeg, tasuta maasaamise tunnistuse duplikaat nr. 1291, välja antud Sõjavägede staabi korraldusvalitsusest August Jaani poeg Hermani nimele.
- Laud, Karl Hansu poeg, hobusepass nr. 29, välja antud endiselt Kaubi vallavalitsuselt 4. 12. 20 a.
- Kasse, Anna Hansu tütar, hobusepass nr. 74, välja antud endiselt Kaubi vallavalitsuselt.
- Kasse, Hugo Hansu poeg, hobusepass nr. 207, välja antud Penningi vallavalitsuselt 15. 12. 20 a.
- Pavlov, Mihail Pavli poeg, Nanseni pass nr. 7423/13431, välja antud politsei peavalitsuselt 14. 5. 24 a.
- Portsmuth, Jüri Kaie poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2110, välja antud Transpordi ja etapi valitsuse ülemalt 28. 4. 20 a.
- Kriisk, Johan, hobusepass nr. 319, välja antud Voka vallavalitsuselt 17. 12. 1920 a.
- Dar, Madis, hobusepass nr. 181, välja antud Iisaku vallavalitsuselt 17. 12. 20 a.
- Saharova, Aleksandra Jegori tütar, Nanseni pass nr. 5017/7859, välja antud politsei peavalitsuselt 11. 3. 24 a.
- Vehlmann, Nikolai Johani poeg, välispass nr. 2084, välja antud 1927 a. Tallinnas.
- Haidak, Eduard, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 8037, välja antud Inseneri-pataljoni ülemalt 16. 11. 21 a.
- Mihkelson, Eduard Anna poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 261, välja antud Viru maakonna rahvaväe ülemalt 9. 6. 20 a.
- Tõruke, August Jakobi poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 3305, välja antud Soomusrongide suurtükiväe divisjoni staabist 10. 8. 20 a.
- Paul, Stepan Dimitri poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus nr. 929, välja antud Tartu kaitseväeteenistuse komisjonist 16. 9. 27 a.

- Stroom**, Johannes Hansu poeg, laske-riistaluba nr. 3892, välja antud Tartu-Valga prefektilt 3. 4. 29 a.
- Madisson**, Peeter Hansu poeg, rahva- väest vabastamise tunnistus nr. 6853, välja antud Piirivalve valitsuse ülemalt 23. 3. 28 a.
- Soits**, Valter Jaani poeg, kaitsemalevlase tunnistus nr. 1119, välja antud Tartu- maa maleva pealikult 24. 3. 25 a.
- Eller**, Bruno Magnuse poeg, rahvaväest vabastamise tunnistus, välja antud Tar- tu 2. sõjaväe haigemaja poolt jaanuari- kuus 1921 a.
- Krass**, Karl-Eduard Jaani poeg, rahva- väest vabastamise tunnistus, välja antud Piirivalve valitsuse Tallinna jaoskonna ülemalt 1924 a.
- Salmus**, Eduard Rudolffi poeg, rahva- väest vabastamise tunnistus, välja antud 1. diviisi staabist 15. 10. 26 a.
- Kauss**, Eduard Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2649, välja antud 3. suurtükiväe rügemendi ülemalt 2. 9. 24 a.
- Mardi**, Johan Johani poeg, sõjaväest va- bastamise tunnistus nr. 37/1026, välja antud Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 9. 5. 24 a.
- Oja**, Oskar Hansu poeg, autojuhtimise luba nr. 318, välja antud Viljandi maa- valitsuselt 10. 6. 29 a.
- Ott**, Aleksander Tõnise poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 142, välja antud Sõjaväe ühendatud õppeasutuste ülemalt 20. 1. 28 a.
- Paas**, Mart Mardi poeg, sõjaväest vaba- stamise tunnistus nr. 3007, välja antud 1. ratsapolgu ülemalt 15. 4. 20 a.
- Jaakson**, Jaan Jaani poeg, laskeriista- luba nr. 2781, välja antud Viljandi- Pärnu prefektilt 11. 3. 27 a.
- Jaakson**, Jaan Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10219, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja Kaitseliidu ülemalt 22. 1. 24 a.
- Marten**, Jüri Jüri poeg, hobusepass nr. 170, välja antud Kärstna vallavalitsuselt 18. 1. 21 a.
- Metting**, Rudolf Augusti poeg, sõja- väest vabastamise tunnistus nr. 3205, välja antud Viljandi kaitseväe ringkonna ülemalt 2. 2. 29 a.
- Millistver**, Jaan Jaagu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 46, välja antud 3. suurtükiväe grupi ülemalt 13. 9. 1929 a.
- Voogla**, Stepan Stepani poeg, hobuse- pass.
- Johanson**, Karl Mattu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 140/2710, välja antud Sakala jalaväe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a.
- Kalamees**, Heinrich Mardi poeg, välis- pass nr. 4627, välja antud politsei pea- valitsuselt 5. 11. 26 a.
- Nikitin**, Ilja Andrijani poeg, tähtajata veksel 50 krooni peale, väljaandja Alek- sander Roots. (22236)
- Kingisepp**, Alfred, kaitseväest vaba- stamise tunnistus nr. 979, välja antud Pärnu kaitseväe ringkonna ülemalt 27. 4. 1929 a. (4323)
- Ratut**, Haim Gerschoni poeg, Nanseni pass nr. 8844/16659, välja antud polit- sei peavalitsuselt 8. 6. 24 a. (4323)
- Kuusk**, Johannes Toomase poeg, kaitse- väest vabastamise tunnistus nr. 2812, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 12. 1. 21 a. (4324)
- Simn**, Jüri Ado poeg, kaitseväeteenistuse tunnistus nr. 194, välja antud 5. suur- tüktiväe grupi ülemalt 12. 10. 28 a. (4328)
- Söbin**, Aleksander, mobilisatsiooni tun- nistus. (5481)
- Kuznetsov**, Ivan, sõjaväest vabasta- mise tunnistus nr. 4711, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 3. 9. 24 a. (7021)
- Lepnev**, Vassili, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3508, välja antud Petseri kaitseväe ringkonna ülemalt 10. 7. 23 a. (7021)
- Levin**, Feodor, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3859, välja antud 6. jala- väe rügemendi ülemalt 30. 9. 26 a. (7021)
- Ivanov**, Dimitri Ivani poeg, Nanseni pass nr. 9399/17793, välja antud polit- sei peavalitsuselt 23. 6. 24 a. (18473)
- Osokin**, Leonti Samueli poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1683, välja antud 7. jalaväe rügemendi ülemalt 25. 3. 1927 a. (18478)
- Rohi**, Aleksander Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10095, välja antud Inseneri-pataljoni ülemalt 23. 12. 1920 a. (18484)
- Laks**, Leopold Joosepi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1830, välja antud Väljapatarei nr. I. ülemalt 31. 10. 1922 a. (19578)
- Janke**, Adolf Augusti poeg, sõjaväest va- bastamise tunnistus, välja antud Balti pataljoni reserv-ülemalt 21. 5. 20 a. (19579)

- Enkel, Valter Joosepi poeg, autosõiduluba nr. 31, välja antud Maanteede ehituseosakonnalt 2. 5. 27 a. (19581)
- Saage, Heinrich Juhani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud I. jalaväe polgu ülemalt 15. 6. 21 a. (19583)
- Joost, Valter Augusti poeg, laskeriista kandmise luba nr. 3175/12053, välja antud Tartu-Võru prefektilt 16. 10. 23 a., pikendatud Viru-Järva prefekti poolt 1928 a. ühe aasta peale. (19585)
- Grigorjev, Mihail, Nanseni pass nr. 1667, välja antud politsei peavalitsuselt 23. 1. 24 a. (21761)
- Mei, Theodor Mikhkli poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 2280, välja antud Väljapatari nr. 17. ülemalt 30. 11. 1923 a. (21768)
- Mei, Theodor Mikhkli poeg, laskeriistaluba nr. 189, välja antud Lääne-Saare prefektilt 19. 4. 29 a., ja Kaitseliidu tunnistus nr. 43, välja antud Kaitseliidu Lääne maleva pealikult 17. 1. 29 a. (21769)
- Kreenmann, Arved Antoni poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 4172, välja antud Ratsarügemendi ülemalt 19. 5. 21 a. (21770)
- Juhkamson, August Hansu poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 13630, välja antud Tartu kaitseväe ringkonna ülemalt 20. 7. 21 a. (21771)
- Koppel, Eduard Tooma poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 5645, välja antud 10. jalaväe rügemendi ülemalt 12. 12. 24 a. (21777)
- Tark, Aleksander Laratsi poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 728, välja antud m/r. „Lennuki“ komandörialt 29. 9. 28 a. (21790)
- Rathmann, Ingeborg Verneritütar, Saksa riigi välispass nr. 52/1924 a., välja antud Neusterlitsis, Saksamaal. (21791)
- Söderholm, Adolf, E. V. välispass nr. 6417, välja antud politsei peavalitsuselt 29. 3. 27 a. (21792)
- Kirschmann, Johannes, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 9730, välja antud Kalevlaste maleva pealikult 6. 10. 1920 a. (21799)
- Ruuben, Rudolf, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 780, välja antud Sidepataljoni ülemalt 27. 3. 29 a. (21800)
- Solba, Elmar, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 79, välja antud Allohvitseride kooli ülemalt 9. 8. 20 a. (22702)
- Mõik, Aleksander, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 10734, välja antud Scouts-polgu ülemalt 22. 12. 20 a.
- Seimann, Aleksander Aleksandri poeg, välispass nr. 1781, välja antud politsei valitsuselt 28. 6. 28 a. (22714)
- Müüsler, Voldemar Aleksandri poeg, laskeriistaluba nr. 3470, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 11. 11. 27 a. (22716)
- Liiv, August Peetri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7356, välja antud Soomusrongide diviisi tagavara pataljoni ülemalt 21. 4. 20 a. (22719)
- Trei, Villem Antoni poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1987, välja antud I. jalaväe rügemendi ülemalt 5. 10. 1926 a. (22726)
- Haarmann, Anton, laskeriistaluba nr. 12, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 3. 4. 29 a. (22728)
- Allemann, Aleksander, laskeriistaluba nr. 626, välja antud Kolga metskonna metsaülemalt 21. 1. 28 a. (22729)
- Buldas, Aleksander Aleksandri poeg, Tartu ülikooli valitsuse poolt 6. 9. 22 a. välja antud matrikkel nr. 3029. (22736)
- Piibemann, Julius Jüri poeg, meremehe kutse tunnistus nr. 137, välja antud Mereasjanduse peavalitsuselt 22. 12. 24 a. (22737)
- Mühlbach, Alexius Jakobi poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7572, välja antud 4. polgu ülemalt 20. 4. 20 a. (22738)
- Laigar, Johannes Jüri poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus, välja antud Harju kaitseväe ringkonna ülemalt. (22744)
- Sagadi, Gustav Leena poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 25417, välja antud Harju kaitseväe ringkonna ülemalt 25. 10. 20 a. (22745)
- Vilbiks, Jaan Tõnu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 231, välja antud merekindluse I. pataljoni ülemalt 1919 a. (22752)
- Ivanov, Stepan Lagina poeg, Nanseni pass nr. 11259/22593, välja antud politsei peavalitsuselt 3. 8. 24 a. (23055)
- Sisask, Julius Anna poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 8141, välja antud Järva rahvaväe ülemalt 1. 11. 20 a.
- Jaanus, Ernst Mikhkli poeg, arstiabi tsekkraamat nr. 239, välja antud Viru-Järva prefektilt 27. 8. 27 a.
- Riiser, Oskar Karli poeg, matrikkel ja üliõpilaskaart nr. 426, välja antud Tartu ülikoolilt 30. 1. 20 a.

Ariva, Martin Hansu poeg, kaitseväest vabastamise tunnistus nr. 8699, välja antud Tallinna sõjaväe haigemaja ülemalt 1. 11. 22 a.

Meltsas, Johan, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 1646, välja antud Pärnu maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 31. 1. 21 a. (23365)

Pottisepp, Gustav, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 2347, välja antud Sõjavägede intendandilt 30. 3. 20 a. (23368)

Busch, Evgeni, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4014, välja antud 5. suur-tükiväe grupi ülemalt 30. 11. 23 a. (23370)

Stein, Joosep, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3465, välja antud 3. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 30. 4. 23 a. (23373)

Nugis, Eduard, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 412, välja antud Sõjavägede intendandilt 17. 9. 20 a. (23374)

Tramberg, Anton, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 4747, välja antud Harju maakonna kaitseväe ringkonna ülemalt 23. 4. 28 a. (23376)

Promet, Viio, hobusepass nr. 20, välja antud Kehtna vallavalitsuselt 29. 4. 24 a. — Jaan Elb'i nimele. (23379)

Proost, Alfred, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 742, välja antud 10. üksiku jalaväe pataljoni ülemalt 19. 3. 28 a. (23380)

Böttker, Robert, laskeeriistaluba nr. 320, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 10. 4. 29 a. (23382)

Kiirmann, Eduard, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 5291, välja antud Harju maakonna rahvaväe ülemalt 12. 5. 1925 a. (23383)

Parum, Vassili, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 3035, välja antud Kaitsevägede ühendatud õppeasutuse ülemalt 30. 9. 26 a. (23385)

Dorobov, Peeter Mih. poeg, Nansenipass nr. 11568/23799, välja antud politsei peavalitsuselt 8. 8. 24 a. (23539)

Tuttenpall, Paul, laskeeriistaluba nr. 359, välja antud Harju maakonna politsei ülemalt 1925 a. (23743)

Kiimann, Jaan, laskeeriistaluba nr. 930, välja antud Harju maakonna politsei ülemalt 1924 a. (23744)

Pabo, Oskar Jaani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 348, välja antud 7. piiriküti pataljoni ülemalt 21. 9. 20 a. (23835)

Mikker, Jüri, laskeeriistaluba nr. 927, välja antud Harju maakonna politsei ülemalt 1923 a. (23745)

Kaasik, Woldemar Karli poeg, laskeeriistaluba nr. 4916, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 13. 3. 29 a. (23751)

Leinberg, Eduard Matsi poeg, laskeeriistaluba nr. 130, välja antud Tallinna-Harju prefektilt 5. 4. 29 a. (23754)

Adamsen, August Karli poeg, reservitunnistus nr. 28224, välja antud Tartu rahvaväe ülemalt 2. 11. 20 a. (23832)

Mirvitz, Moritz (Mooses), välispass nr. 6418, välja antud politsei peavalitsuselt 29. 12. 22 a. (23837)

Lillo, Oskar Johani poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 7124, välja antud Harju maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 12. 3. 23 a. (23839)

Kask, August Hansu poeg, sõjaväest vabastamise tunnistus nr. 11229, välja antud Viljandi maakonna rahvaväe ja K. L. ülemalt 18. 10. 20 a. (23841)

Teadaanne.

Tallinna politsei Spordiringi korraline üldkoosolek peetakse prefektuuri ruumes. Pikk tän. nr. 63, teisipäeval, 11. veebruaril 1930. a. kell 17.

Päevakord:

1. Koosoleku avamine, juhataja ja protokollikirjutaja valimine.
2. Eelmise üldkoosoleku protokoll kinnitamine.
3. 1929. a. tegevuse ja kassa aruanne.
4. Revisjonikomisjoni aruanne.
5. 1930. a. liikmemaksu ja selle tasumise tähtaja kindlaksmääramine.
6. 1930. a. tegevuskava arutamine ja kindlaksmääramine.
7. 1930. a. eelarve kindlaksmääramine.
8. Juhatuse, revisjonikomisjoni, varahoidja ja tema abi valimine.
9. Asemikkude valimine: Eesti politsei kehakasvatuseorganisatsioonide liitu, Ekra-veliitu ja Eesti käsipalli liitu.
10. Jalgpalli ja talispordi liitu astumise küsimus.
11. Lipu küsimus.
12. Läbirääkimised.

Märkus: Koosolekule pääseb 1929. a. liikmekaardi ettenäitamisel. Ei ole kella 17 ilmunud tarvilik arv liikmeid, siis, põhikirja § 29 alusel, peetakse koosolek pool tundi hiljem, mis kokkutulnud liikmete arvule vaatamata on otsusevõimeline.

Juhatus.